

Landskap: Skåne Upptecknat av: Olof Christoffersson
 Härad: Phytts Adress: Långåkra, Mstad. 1869
 Socken: Fru Mstad Berättat av: Oluf Christoffersson sk.
 Uppteckningsår: avskr. 1942 Född år _____ i _____
samb.!

originalen
finns i
"foliarkivet"
(163 s.)

Brev ang. uppteckningarna.	s. 1-9.	
Historier om en dum pojke.	s. 10-11.	
Prästhistorier.	s. 11-27, 31	
Bäckarnamn.	s. 27-29.	(H. G. 21)
Trall.	s. 29	
Kyrkohogrimmen.	s. 32-35.	(H. G. 13)
Ätthögar.	s. 35-36.	
Källor.	s. 36-37.	
Husofferfynd.	s. 37-38	
Hur köpmännen behandlade bröder för i tiden.	s. 39-42.	
Spöke bar en man.	s. 42.	
Signerier ö. lytes, sjukdomar.	s. 42-46, 51-53.	
"Den blyfärdiga predikaren"	s. 46-47.	

Visa.	s. 47-49.
Ramsor.	s. 49. förhålln. s. 55-59. 60. 64.
Eller - kors.	s. 50.
Receipt.	s. 54.
Majvisa.	s. 59.
Ringdans, visor, ordstär, pantlekar m. fl. lekar, gåtor.	s. 60.-117.
Lekar	s. 66-73.
Gåtor	s. 75, 76

(H. 2)

Brev!

Kopier stad till O. E. m.

16/2 1943
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

IV

ACC. N:R M. 8976:1.

Hoppas en del av det insända duger. Isynnerhet det om den halta hunden voro jag mycket intreserad av att få tryckt så fort som sje kan. men O. B. S. låt mig se korrekturet först ty det voro ju illa om det blir feltryck. Gåtorna äro väl intresanta tag dem så fort som möjligt innan Prof. Lundell taget dem

Med högaktning

Olof Christoffersson.

Hoppas på svar vad det sägs om detta sända.

Från och med den 16 maj har jag tellefon ring upp till Fjerdingslövs vexel och begär mitt namn,

Prenumerationslista å Folkminnen och Folktankar.

Tellefonbyggare J. Kristiansson, Kristianstadsgatan 13, Malmö

Olof Christoffersson Fru Ahlstad, Ahlstad

Tellefonbyggaren har betalt till mig. Skall jag sända in dessa 6 kr, eller jag kan vänta för portot skull ifall jag kan lyckas få fler.

Sänd dem som korsband till mig och honom. Jag kan nog inte samle många här på landet. Det går kanske bättre när jag får omkringskött och kommer ut och cykla.

ACC. N:R M. 8976:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fogel insmord i ler, kastas i bakungnen ner. = Koka ägg i i
studderöfven.

- 1) Hvad är det som man vill göra, bör göra och skall göra men om
man icke gör det så gör det sig sjelf.
- 2) Hvad är det som går uppför höjd och ned för höjd men dock står
stilla.
- 3) Hvad är det som går öfver både vatten och land både talar och
svarar men säger alldrig ett ord.
- 4) Hvad är det som Gud alldrig ser, konungen det sällan men bon-
den ser det var dag.
- 5) Det bor en snickare i var stad. Han snickrar det han inte vill
ha, den som köper det gör inte med det och den som får det vet
inte om det. Hvad snickrar han.
- 6) Hvad är det som har lår men inga ben, spår men ingen fot, bak
men ingen buk, ägg men inga ungar.
- 7) Hvem är det som kan säga, luden var min far, luden var min mor,
luden var jag sjelf som liten, sen tappade de mig sen hittade
de mig och skar hufvudet af mig sen togo de själen af mig sen i
stoppade de mig i ett svart hål och hade mig få rätten till
att tala.
- 8) Råven mötte en hop gäss och hälsade godag i tjugo gäss, vi äro
icke tjugo gäss svarade de men om vi voro en hel gång till så
många och en hel gås och en half gås och en gåskarl så voro vi

ACC. N:R M. 8976:3

tjugo gäss. Hur många voro de.

- 9) Två drängar hade varit på fiske. Då sade den ene ge mig en fisk så har jag dubbelt *sa många som den* nej sade den andre gif du mig en fisk så har vi lika många. Huru många hade de var.
- 10) Huru skall man kunna förklara att alla flickor i Värmeland har tio fingrar på hvarje hand fem och tjugo par händer och fötter.
- 11) Icke har jag det och icke vill jag ha det men om jag hade det så ville jag icke mista det för hela världen. Hvad är det.
- 12) Tre käringar och andra tre och tre och trettio och nio seda, tolf gingo, huru många käringar voro de.
- 13) Huru skall man kunna förklara att ingenting är bättre än skokav och giktvärk och ingenting är sämre än oxstek.
- 14) Det stod en hund på brinkeberg och skälde öfver hagarne, jag har den har men ej i mörka natten, hvad hunden hete, hvad hete hunden.
- 15) Huru förklara att bonden körde vall om våren sex får och miste tre, inga lammade inga kom till men när höste kom hade han nio.
- 16) Trindt ock trant ock alnar lant trälås för bägge ända.
- 17) Springer utan fötter flyga utan vingar på en dag kring nio byar.
- 18) Ropar, klagar oupphörligt ingen går att hjälpa.
- 19) Silke brinna oupphörligt elden är långt borta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 20) Fäktar i luften med tvenne par armar, krossar jordens närande gåfvor fredliga kampen på grönskande höjd.
- 21) Hvert flyga foglarne.
- 22) När är mjölnaren utan hofvere i qvarnen.
- 23) Två peka rätt upp i sky, två visa vägen till by fyra lunka etter en hänger efter.
- 24) Huru många gräshoppor gå i en skäppa.
- 25) Hvilka stenar äro de längsta.
- 26) Hvilka tanter hafva sporrar och mustacher.
- 27) Har icke tånga och icke lunga talar alla språk.
- 28) Hvad göra de aderton i svenska akademien.
- 29) Huru djupt är hafvet.
- 30) Huru dana äro stenarna på sjöbottnen.
- 31) Hvad är det för likhet mellan en domstol och en vävstol.

En gåt anteckning gjord, för väl 40 år sen, af Fru Ahlstads siste sockenskräddare. (densamma som jag omtalat i mina anteckningar att han sprang naken rundt om (se beskrivningen om) Fru Alstads kyrka.) men tydningarna äro ej till. Jag har i n:r här nedan tydet några.

O.B.S. Anteckningen får kopieras men ej bli i arkivet ty det är ej mitt eget.

- 1) - -
- 2) Kvarnvingarne

ACC. N:R M. 8976:5.

Gåta.

Liten och nätt i sin gång, trallar och sjunger i bland kan inte skrifterna läsa. Kappa, jacka stöfflar sporre, allt av ett kydsticke skorre. Uttydning, Tuppen.

Diverse brev.

Till Afkopieraren.

Dessa mina anteckningar om ordstäf, gåtor och sägner hade jag fört i riktig n:r följd, men sen kom der mera och mera och nu äro de ej i riktig n:r följd.

Derför skall jag be afkopieraren om han (eller hon) ville sätta ordstäfven i en n:r följd och dito gåtor och sägner hvardera i en n:r följd.

Der behöfs ju derför ej hoppas öfver några.

De kunna ju tagas efter hand så att alla komma med.

Dessutom är det ju några gamla visår.

Med Högaktning

Olof Christoffersson

Fru Ahlsted d.2/1 1915

H. Herr Doktor C.W. von Sydov.

Härmed sänder jag avskrift av "svartkonst b§. Det kan väl bli riktigt intressant att få det i tryck. Alla medicin reseften äro ju mycket egendomliga men ty deri ingår ju den tidens läkemedel som spelade så stor roll t.ex. diveldrick, svavel och några växtämnen o.s.v. Jag sänder dem upp nu så kan ju doktorn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 8976:6.

II

genomläsa dem och anteckna om det är något att fråga efter på vilket ark det står så går det ju fort att rätta det om jag kan när jag kommer om 14 dagar.

De gamla böckerna har inte Campel något gång av ty det förekommer ju ord som ingen utan en sydskåning kan tyde. Det blir även besvärligt att finna reseften igen ty jag hade både böckerna på en gång och det finnes ju i båda som ej finns den andra i synnerhet i slutet är det mycket invecklad att finna allt. Allt är säkert avskrifvit.

Skulle ej allt begagnas vill jag mycket noga hafva det obegagnade tillbaka.

Klichén över knutenn (af foto) skulle jag gärna vilja låna i nästa vicka då det skulle tryckas om den omgående kunde sändas mig.

Det är väl lika intressant att taga såväl om Djur, mennisko recept som om snickeriplåtar m.m. och bränvinsredceften i ett efter som det är skrifvit av en och samma person min mors morbror.

Med högaktning

Olof Christoffersson

H. Herr Doktor von Sydow!

Att jag ej ville säga i telefon vad foto var över var av den orsak att mor hörde på. Det är nemligen så att jag fått mor att gå och bli mättad för att få reda på saken hur det gick

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till sedan tog jag trollknuten en gång hon lagt den hon vet så-
ledes ej reda på det den är i Stockholm på N.M. Derfor ville jag
ej säga det så att hon hörde det ty då hade hon blivit arg för
att jag samlat den till N.M. Den kan i alla fall tryckas.

Med högaktning

Olof Christoffersson

Det är absolut säkert mycket som duger att trycka i
det jag berättade för F och Andersson.

Ursäkta att jag ej hade något riktigt kuvär till hands
nu i hastigheten.

H, Herr Doktorn!

Härmed sänder jag en hel massa gåtor jämte om Hör till
vilket jag dock fattas en anteck om vad de i pundspinning (för
sädesskäppan) hade i spinningslön och ovist är det om jag åter
kan få det.

Jag kan nu anmäla tvenne nya medlemmar nemligen:
Kantorn Nils Sigfrid Jeppsson, villa Syrtryse, Refvingehed, och
Landtbr. Konrad Andersson, Tofta, Fuglie, Håslöv.

Det kan väl gå att sända dem mot postförskott.

Med Högaktning

Olof Christoffersson

ACC. N:R M. 8976:8.

Gåta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 1) Mannen kom hen me sin stufverbass = sin våta stufrusna kappsjång.
O hängde den på sin kvingas lönfjös. = valmadsväf.
O lönfjös börjede o hoppa. = När kvinnan väfde hoppade väfven.
O Stufver bass börjede o droppa. = Eftersom kappsjången tordes.
Då sa mannen la lår skilla hår = Kvinnan skulle med foten skil-
ja vadmalsräcken genom väftasporren.
O piska po men de står = Så skulle hon med slaborett piska på
tråden medan väfskället stod öppet.

Berättad av Nils Hansson Fru Ahlsted.

Några liknande har jag i Uppsala.

- 2) Tirra lirra oppadtag

Tirra lirra norradtag

Han föll ner o slo sig svag

Slätt ingen man i detta lann

Wäl terran lirran laga kan. Uttydning: ägg som trilla ner av
taket och slogs i kras.

- 3) Drynta lå i bänken, och Tröls sto forr stänken,

So stack han hinge po sin pippernix, So hennes vått för gicks.

Uttydning: Drickestunnan låg i sin drickesbänk (6 fot). Tröls
sto för tappningen. Så när han fått nog stack han skricken i
tappen. Då avstannade ju tappningen.

2 - 3 berättade av Nils Nilsson, Stensgård.

ACC. N:R M. 8976:9.

- 3) Ett bref 4) Sin like. 5) Likkistan. 6) Lien eller leen.
- 7) En gåspenna omgjord till ått skrifu med. 8) 7 gäss.
- 9) tror de blir 4. 10) Genom att ändra punkter och komma.
- 11) En arm ett ben eller dylikt. 12) - - 13) ordet ingenting.
- 14) antaglågen har. 15) Bonden sex drängen (=miste) 3 således 9
- 16) Blopylse. 17) - 18) - 19) - 20) Kvarnen och dess vingar.
- 21) Der näbbet pekar. 22) När han stickor hufvudet ut genom gluggen.
- 23) Korna. 24) Inga ty alla hoppa af igen. 25) Som ligga åt det
längsta hålet. 26) - 27) Kyrkoklockorna. 28) Ett och ett halft
dussin. 29) Ett stenkast. 30) Våta. 31) Det stadfästes genom
slag.

Tydningen får bli i arkivet. Detta får bli i arkivet.
Gåtan 7 lyder. Hvem är det som kan säga luden var min far, lu-
den var min mor, luden var jag själv när jag var liten,
Sen tappade de mig,
Sen hittade de mig,
Sen skar de hufvudet av mig,
Sen togo de själen af mig,
Sen stoppa de mig i ett svårt holl och hade mig för rätten
till att snacka o tala. Uttydning = Gässpennan omskuren till
skrifpenna.

Gåtorna böra ju tryckas i värnsform.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 8976:10.

När pogen skulle gå till möllan.

Det var en kvinga som hade en enda son och som han var inte så värst kvickt tänkt måste modern säga honom hvad han skulle säga när han skulle ut i verlden någon gång. Det hände sig så en gång att kvinnan skulle hafva en skäppa säd till kvarnen för att malas hon sände då sin enda son att uträtta ärendet. Som det nu är en vacker vårdag säger kvinnan till sin son att om han på vägen ser någon gå och arbeta på åkern så skall han hälsa "guds fre" och sedan säga "gud give att här må ble tusen falt igen". "Ja de ska ja sior pogen o går." När han nu gått ett stycke så går der en man och plockar gräsrot. Pojken helsar "guds fre" och önskar mannen "gud gifve att här må ble tusenfallt igen." Va sior du pogebell sior mannen som far po skrymtan po pogen och klår opp han rektit ska här ble tusenfallt igen".

Pojken springer hem till sin mor och omtalar äfventuret. Hon svarar och säger det var dumt min pog du skulle i ställe sägd "gud give att har ente motte ble nåd". Pojken går då åter mot kvarnen och påträffar nu en som gick och sådde. Pojken helsar "guds fre" och önskar mannen ett "gud give att här här inte motte ble nåd". Mannen blir "arrig" och slänger sålöven o ti o klår opp pogen me beske ja ska läre di o önska mi ente nåd igen din domer hjelm ska ja gå arbeje forr ingenting." Poj-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A 1676

ark 71

ark 71

ACC. NR M. 8976://

ken springer åter hem till sin mor och beklagar sig. Modern säger de va dumt min pog du skulle sägd "gud gifve att der må ble många skäpper etter dem". Pojken går nu åter till kvarns men möter då en kong och dess svit. Pojken hälsar "guds fre" och önskar "gud givve att der måtte ble många skäpper etter dem." Vaför nåd sior do di o då ti o smërre pogen räktit" Den stackaren springer då åter hem till sin moder och beklagar sig. Modern svarrar "de va dumt men pog du skulle sägd gud bevara hans magestät" de ska ja gorre en an gång sior do pogen" och fortsätter sina kvarnresor. När han så gått ett stycke möter han en "orne rier po en so" pojken hälsar som vanligt "gudsfre" och önskar "gud bevara hans majestät." Ornen" var så upptagen med "soen" så att han bekömrade sig icke alls om pojken och derfor så kom han nu ändteligen till "möllan me sin säskäppe".

Den snåla presten.

Det var en gång en präst som var så kolosalt snål att prästemor tycke det gå allt för långt. Prästemor vidtalade nu klockarefar att han skulle gå med prästen på några utflykter i skogen så att han kunde lära sig förstå att man icke kunde vara utan mat hur länge som helst. Klockaren infinner sig så tidigt en morgon, att prästen ännu icke fått sig något till bästa, samt inbillar prästen att det är allra härligast att göra morgonpromenader. Prästen tror vad klockarfar säger och

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 71

A 1775

ark 72

gör honom sällskap. Klockaren leder nu prästen långt ut i skogen samt inbillar honom till sist att de kommet alldeles villse så att han ej vet rätta vägen hem igen. Som de nu går der och tras-kär börjar det att närma sig kvällen och präststackaren som inte smakat en enda bit mat på hela dagen började att jämra sig att det sved i magen. Klockareskällmen hade plockat en del stenar som han hade i "lommorna". När nu prästen hör att klockaren tuggar på något säger prästen vad är det du äter, för si klockaren hade också en matpåse. Sten svarar klockaren. Går det att äta sten säger prästen? Man får ju äta något svarar klockaren. Får jag några säger då prästen. När han nu börjar att tugga säger han de äro ganska håra.

I stället för att gå him ledsagar klockaren prästen ännu längre bort. När det då börjar att mörkna säger prästen der är ett ljus. Då går vi dit, svarar klockaren men om vi kan få mat så skall inte kyrkoherden äta för mycket för ty då kan kyrkoherden lätt bli sjuk i synnerhet som Ni ej kunnat äta så många stenar som jag, därför skulle klockaren trampa prästen på foten så att han ej åt för mycket ty prästen visste ej själf när han blef mätt.

Då de nu kommo fram till gården fingo de både mat och logi. Som de nu sutto och åto af ett bra fat gröt kommer der en katt och trampar prästefar på foten när han blott taget

ACC. N:R M. 8976:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 72

några skedar gröt. Prästen kastar genast skeden klockarn säger då nej ät kyrkoherdem han säger sig var mätt hur mycket än klockaren uppmanar honom till att äta. När så klockaren blef riktigt mätt gingo de ut i ett angränsande rum och lade sig. Som de nu ligger säger prästen "J e so sylten so" a de e inte farlit sior klockaren der inge står ett fad gröd"(inne i rummet bredvid). Prästen går in och efter klockarens uppmanin börjar han att taga gröten med händerna. När så prästen blir mätt gemrar han sig hur han skall få torkat sina händer. Klockarespjufvren visar då prästen in i ett annat rum der han säger att han kan torka sig på sänglakanet. Nu är det just moran i huset som ligger der och har sparkat dynorna af sig. Prästen som ser något hvitt tror det är lakanet och stryker gröten derpå, men han blir likväl inte riktigt ren och beklagar sig på nytt för klockaren som då inbillar prästen att ute i köket står der ett örekrus hvari han kan tvätta sig. Prästen går dit och kör på en gång både händerna ner i örekruset och kan så ej få upp dem igen. Samtidigt vaknar kvinnan hon tror sig då hon känner gröten sitta der bak att hon i sömnen buret sig mindre fint åt, stille tigades stiger hon upp och går ut om köksdörren. Prästen som allt gemt står med örekruset på händerna går åter bort till klockaren och beklagar sig. Den själmén råder då prästen att gå ut om köksdörren för der står en stor vit sten och derpå kan han slå sönder örekruset.

ACC. NR. M. 8976:14.

Prästen går så tyst som möjligt ut om köksdörren der han ser den hvita stenen på hvilken han dänger örekruset med riktig kraft. Kvinnan ropar då "slå mi ente far ja ska inte gorre so mer". Prästen och klockaren schappar då hem och efter den betan var prästen själfva godheten, ja han va så god så att när pigorna skulle krypa in i bakungnen för att röra i den ongstorkade säden ville han att de skulle hafva reskort med sej, ty, sade han, man vet när man går men man vet ej när man kom igen.

När Prästen födde barn.

På en bondgård tjenade en dräng hvilken var mycket omtyckt af dottern på stället. När så en tid var gången inbillade drängen tösabiden att han hade en borste som de gjore så godt att borsta med. Tösen ville ju förståss känna hur godt det gjorde, som nu drängen bostade henne allt som oftas blef hon mycket belåten. När så en tid blifvit gången skulle drängen flytta igen. Tösen ville nu prompt köpa borsten, drängen sade att den var mycket dyr. Flickan skaffade likväl pängar och betalde hvad drängen ville hafva för den. När nu tösen köpt borsten ville hon också hava den, men drängen spran ut tjensten utan att lemna pigebarnet hva som hon köpt. Derför springer hon efter, då så drängen passerar en å passar han på och tager en sten och kastar i vattnet sägandes att det var borsten som han tappade i vattnet. Tösen klär af sig för att kunna finna den kära saken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 72

Aa 1739

ark 73

ACC. N:R M. 8976 :157

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 73

Som det nu också var söndag kommersprästen och klockaren och skall köra till "sogns". Prästen som ser den ledsna tösen frågar henne hvad som fattas hon beklagar sig ju då att hon blifvit af med sin nyköpte borste. Prästen medömkas och hjälpar därför tösen att söka, som han nu drar af sig byxorna kommer han sedan att taga dem för högt upp. Tösen ser då att prästen har funnit det sökta och under det hon i glädje ropar "Ja so du har hitt han" rusar hon på prästen så att de kom att baska om liksom änderna prästen kom likväl under. Då så prästen kommer fram till klockaren frågar han hvilken blir med barn "den som e åmp po ellor di som e onger nän." Det gör den som ä underst säger klockarfar. Prästen räknade då ut när tiden blef att han skulle föda. På det att ingen skulle hafva reda på spetaklet överens kom han med klockaren att de skulle gå långt bort så att ingen kände dem. När nu tiden blef kommen följdes präst och klockare åt och spattserade långt bort der de påträffade en bondgård. Som nu tiden är inne lånar de hus der om natten. Då det så blev natt hörde klockaren att en ko kalfvade. Klockaren är icke sen till att praktisera den nyfydde kalvven in i köket samtidigt tar han och hugger både benen af en afrättad som hänger uppe på den strax bredvid varande galbacken. De afhuggna fötterna som sitta i långa stöflar placeras han också i köket der han äfven sätter ut prästens långa stöflar. Sedan vaknar prästen då han undra om det männe

ACC. N:R M. 8976:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inte snart är tid. Klockaren säger då kyrkoherden har alla redan födt misfostret som har blitt en "vankal" och han kan väl höra hur den "bölar". Ja säger prästen då ger vi oss af det det samma så att vi kan bli fria för den. Klockaren upp och kläder sig lika fort som prästen men när de nu skulle gå kunde de ej finna prästens stöfla. För att kunna komma undan så att ej bondfolket skulle vakna springer prästen som en "hose kadetta" (på hossorna =strumporna). När det nu blir morgon så är der inga menniskor men väl ett odjur som ättit upp den ena alldeles med hull o hår utom stöflarna och af den andra finnes der blott fötterna kvar i stöflarna. Odjuret är just i lag med att slicka äfven det i sig. Bondfolken blir rädda och som de ej törs taga på odjuret eller stöflarna veta de sig ej kunna bli dem kvitt på annat vis än att bränna upp hela gården så att odjur och stöflar kan bli uppbränd. De "tuttade" därför på så att det hela gick upp i rök.

ark 73

På den tiden att Prästarne kunde trolle.

Bodde der en präst i Wellinge vid namn Bastian Bastiansson och en i Hammarlöf som hette Bastian Nilsson. Båda dessa prästor voro mycket himma i svartkonster. Det har så berättats att en gång blefvo flera prästornar ovänner vid kortspel och då en del af prästorna skulle köra him blefvo de af den ena af de svartkonst kunniga prästerna bundna vid Gessie bro så att de mått hålla der hela natten.

ark 74

ACC. N:R M. 8976:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En annan gång (hvilket berättats af Ola Christoffersson i Lilla Ahlstad) hade Bastian Bastiansson varet och gästst prästen i Hammarlöf Bastian Nilsson. Bastian Bastiansson som ansåg sig för så trollkunnig att han ej alls krusade Hammarlöfs prästen Bastian Nilsson som han gästade. Eftersom nu båda voro mäktiga så blefvo ju ej vänskapen så synnerligen stor.

ark 75

Då det så led utåt natten och Hvellinge prästen skulle köra hemåt ansåg han ju sig så pass trollkunnig att Hammarlöfsprästen ej skulle kunne förhexa honom, men Bastian Bastiansson fick annat och vete ty när han kom till Västra Härlinge på den tiden fanns der ej bro, och skulle köra öfver vadstället stannade hästarne mitt i den och kunde inte på något vis dra upp vagnen af åen igen. Goda råd va nu dyra för Bastian Bastiansson ty han ville ju ej ödmjuka sig så mycket att han tillstod sig, som var en så väldig trollkarl, vara bunden mitt i vadstället. Men som de ej på något vis kunde komma derifrån, fick kusken till sist spanna den ena hästen ifrån och rida tillbaka till Wämmerlöfs prästen och be honom om hjälp så att Hvellinge konstmakaren kunde komma hem. Bastian Nilsson gick allt gämt uppe och då drängen kom sade han, ja jag har väntat på dig o nu kan du rida o då du kommer fram så spän hästen för igen så drar de genast upp din präst ur vadstället. Kusken tackade så mycket och red sedan till sin herre och präst som allt gämt satt i åen,

?

med en häst för "karitten" När nu kusken fått sin ridhäst förspänd igen och satt sig upp och köra gick hela "mellevitted" af vadet o de so de glode etter de, och sedan bar det af hem till Wellinge det "argesta" hästarna kunde springe.

sid 75

När prästen och klockaren skulle jaga.(berättad af Ola Christoffer-
sson)

Aa 1775

Det var en gång en präst som var mycket snål och nendes aldrig gifva klockaren något af sin reskost, när de voro utevpå jagt, för si klockaren måste genast följa prästen så snart han fodrade och fick således icke tid att taga reskost med sig på jagt utflyckterna. Klockaren tänkte "ja ska nock bo- ta di din snåle rackare". Så en dag kommer klockaren mycket tidigt till prästen och säger sig hava färska spår på godt villebråd. Prästen som låg i sina ljufligaste drömmar far upp som en raket och klädde sig sedan ville han gå till frukostborden, men klockarn sade att de skulle gå genast ty annars blef det försent och om inte prästen följde med strax gick han själf då. Prästen nappar genast "byssan" och springer med utan att ha fått så mycket som vatten på en syl. Klockaren den själmens ledsagar prästen öfver både berg och backa, men något villebråd finna de ej, till sist säger klockaren sig vara alldeles villse och vet ej ett andans dugg hor di befinner sig. Som det nu är kväll och de ej hinna hem måste de gå in på en bondgård och låna hus för natten. Då de ej på bondgården känna "dissa harre jägarna" få

ark 76

ACC. NR. M. 8976:19.

de ej låna hus med mindre de vill ligga i "svinehuset". Bättre det än ute säger klockaren och kryper in prästen "etter ty kan tro ad nu va han bodde sylten o trött". Som det nu börjar att mörkna börjar klockarefar och "gnaska po nåd", "va e de du edor sior do prästen", "svinlorte" svarar klockaren skälmen som nu toggar på sin "madposemad". Får ja litt säger då prästen, klockaren är inte sen till att gifva sin snåle själasörjare ett par svinlorta. Fy forr: h - - e di e ente goa, ja men man får jo hålla till godo med vad man kan få när man inte har nåd annat. Ja det är ju sant, men de äro icke mycket smakliga.

På bondgården der de lågo fanns också en giftasjuk dotter och som der samma natt legat en "Wejskytt" hvilken utbjudet en borste till dottern. Hon viste ej vartill borsten skulle begagnas. Wejskytten va ente sen utan han viste henne hur borsten skulle begagnas. Sedan bonedottern blifvit borstat ville hon köpa den. Jo den kostade fem kronor sade Wejskytten, det betalade gräbban genast för den och så ville hon "prompt" ha borsten. Wejskytten till att springa o gräbban etter då vejskytten så kommer ner till åen tager han en sten och kaster i vattnet inbillar så bonegräbban att det var borsten han tappade i vattnet. Flickebarnet går nu och letar överallt i vattnet efter den kära borsten.

När så prästen och klockarefar blir riktit "marna

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 76

It. A. 1737.

ark 76

ACC. N:R M. 8976:20.

de" efter svinelags skiet gifva de sig åter af. Klockarespjuf-
vern som har sett tösebidens vejskötteäffventur leder då presten
ner till åen. Och som klockarn är mager är han äfven lätt som
en fogel (fyule) tager han ett skott öfver åen. Prästen deremot
som bär på en "hängebu" förblir stadigt på marken. Som nu prästen
jemrar sig inbillar klockaren den skojaran honom att han fick
dra kläderna af sig och vada öfver, förty klockaren så allt gräb-
ban. Jyst som själfvaste prästefar skall till att vada ofver
"åedraged" säger bonegräbban Jaså din djäkel har du tad busten,
de va tacken for du fick lia i svinehused i natt, ja ska nock ta
han igen. Och ingan prästestackaren viste "ored" af for gräbban
po han o skulle ta sin borste igen som hon hade köpt af vejskyt-
ten.

"Prästekräjed" ble jo sodan han va, men sien
han kom him så va han fullkomligt botad. Och han blef till och
med så hjärtegod så att han vill till och med prästepigorna skul-
le ha matsäck med sig när de skulle krypa in och röra hafren i
bakungnen, som torkades till hafregryn, på det de ej skulle be-
höfva att äta af den brynte hafren och bli lika kåde som "bone"-
töselifvet".

Den förståndige drängen som lärde kvinnan pladdersyska.

Det var en gång en arendatare som skulle "leje"
en dräng. Som han nu gör sig i ordning till at gå bort för att

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 76

Aa 1725

ark 77

ACC. N:R M. 8976:21.

söka upp en säger hans kvinga till honom "om du möder en som hedar Hang Kloger so lej inte den". Då så mannen gått ett stycke möter han en dräng som han frågar efter hvad han hitte sade han Hans Kloger "ja dej har ja inte lof o leja forr min kvinge". Mannen går vidare då han åter igen möter en dräng som han frågade hvad han hetta sade han Hans Kloger, Hans Kloger igen ty si han hade gått en annan väg, och mannen kände honom ej, han går då vidare ty en dräng med det namnet hade han ju ej lof att "festa" för gumman sin "ty si han sto onger hinges toffel". Drängen springer då en "jinvej" och möter på nytt mannen. När nu mannen hör att denna drängen också heter Hans Kloger så tänker han do e her vell inte fler dränge. Han börjar därför att ackordera med Hans Kloger om lönen som de blifva öfver ens om att han inte skall hava någon lön om han ej kan lära arendatarens kvinna "ti o snacka pladertyska" men om han lyckas att lära kvinnan "plader tyska" så skall han hafva "Hondra banco" (= 150 Riksdaler). De va jo en präktig lön forr ja leror aldri pladdertyska sior kvinnan do mannen kommer him.

När nu drängen är kommen i tjenst så skall han och arendatern ut och skära bränne. Som de nu står der och "saver" sina pilebollinge so sior drängen Ja ha, va e der sior mannen? Jo mor hon kalledde nock po oss vi ska nock ha mad". Forti, o ente, lyva, so va de ente vedernamn ad drägen hedde Kloger ti

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 77

si han anade va ente mannen tänkte. När nu kvinnan och Prästen ser att mannen och drängen kommer him säger prästen "hår ska ja jimme mi"? Kryf in i skafved der står sior kvingan. Prästen lyder utan krus och skåpsdörren smäller igen. Med detsamma är mannen och drängen inge i stugan. Då säger kvinnan va vill i ha? Jo Hans Kloger hade ju hört att hon kallade till mat. "Ja de kan i jo få etter som i e himkomna, men ja har vist ente kalled po jerr". Som de nu sutto vid bordet och åto säger mannen "de va nån farlig go mad i har kocht i da mor. Ja han skall vill varra litt go do vi har fåd en nyor dräng svarar kvinnan. Drängen säger då till mannen "va ska far ha for de gamla skafved der står? Ja ska ha tre Riksdaler sier mannen, de ger ja svarar drängen. Nej sier kvingan skafved såls inte. Hva rör de dig svarar va svarar mannen vill han ge so mied for de dolia skafved so la han ta de. Nej, nej svarar hon, de rör di ente do han betalar de so kan han ta de. Drängen lassade nu skåpet på en vong och körde himåt med det kommen till en bäck, säger han "nej de ska hondan o köra him me de dolia skafved ja sänker de här." "La mej komma ud föst jemrar prästen si so ska du få di tre riksdalarne. Drängen slapp då prästen ut af skåpet och så fick han de tre Riksd. Körde sedan hem med skåpet.

Dagen derpå stodo åter arendatern och drängen och "safvede po sitt bränne", Rätt som di då står säger drängen

ACC. N:R M. 8976:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jaha, va e der nu sior mannen. Jo mor hon kallede ti kaffe, de va fassstet va hon e bled reslevered.

Som de nu kommer himåt får kvinnan och prästen brått om och tänka upp ett gömställe. Till sist säger hon till prästen "gim di norre po loen i långhalmen. Då arendatern kommer i dörren säger han, "mor kallede i ti kaffe, nej de har ja vist inte gjort men ja har so i kan få etter som i e himma. De va nåd fassellet godt kaffe sior mannen. Ja de ska vell varra litt godt do vi har fåd en so dogtig dräng. Dränger säger då, "far va får ja om ja kan toska tre tynger ru af långhalmen der ligger norre po loen. Kan du de so ska du få tre reksdaler. Nej de behöfs inte sior kvingan for far har nock tosked han ren so han får inte lof. Hva rörvde dej kan hantoska tre tynger ru of han, so kan de ju ble bra o få. Nej, nej de får han inte lof. Drängen for ner på logen och fick fatt på en "plejel" och till att slå bland långhalmen det värsta han orkade. Aj, aj skriker presten slå mig ente i hjel så skall du få tre tunnor råg.

När det så blef natt och de skulle lägga sig så hade ej arendatorn flera rum än drängen måste ligga inne i stugan. Som han nu skulle ligga i en soffa gämrade han sig sägande att den var mycket för kort och att han skulle ligga riktikt. Drängen som va en "slipad själm" ville ju ligga i den sängen som kvinnan låg i. Der var intet annat att göra än låta drängen

ark 77

ACC. N:R M. 8976:24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

få sin vilja fram så bytte de sängställen. Kvinnan hade stäld
så till att prästen kunde stå utan om väggen och göra vid henne.

När nu prästen kommer om natten anar han intet oråd ark 77
utan han försöker som hans vana var. Drängen tar då och skär av
det hela. Dagen efter hade prästen fått sådan hosta så han var
så "dålig so" ..Kvinnan som inte anade något blef ledsen och skul-
le ju koka något godt till prästen. Hon kokar då ett fat gröt
som hon ärnar att gå och förära prästen. När hon nu skall gå
neråt kökstrappan är drängen till reds för att hjälpa henne, han
tager då grötfatet medan kvinnan går ner åt trappan passar dräng-
en på och stoppar det af skurna ner i gröten. Då nu prästen får
grötfatet och börjar att äta hittar han hela härligheten. Präs-
ten som bler "elfvaforbannad" säger då till kvinnan om han får
tre droppar blod af hennes tonge så blir han duktig igen. Kvin-
nan som ej har reda på vad hon bjudit prästen går ju af medöm-
kan genast in på prästens begäran. Prästen, som nu, genom alla
sina olyckliga kärleksaffärer för kvinnans skull, är i en hett-
sig sinnesstämning tager han fatt i kvinnans tånga och med ett
snitt af knifven skär han tångan mitt af. Kvinnan springer då
hem till sin man och börjar "snacka pladdertyska för hann".
Drängen har jo nu förtjenat sin lön. Och lyfver ja so har di lö-
jed forr me forr de har händ lant forr bodde din o min tid.

H. A. 1579

ark 77

ACC. NR M. 8976:25.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prästen och klockaren. Detta var i en församling der präst o klockare va mied li värandra.

En präst som hade skräftet di konglie i sina predikningar o so ble kongen arrig och kallede prästen ti si o sa ad i marn so ska du svara mi po tre frågor for en präst ska vara so lärd so han ska vidde allting o kan du inte de so ska du settes af.

So beklagede prästen si forr klockaren o sonsa klockaren de e ente farligt ja ska gå did i pastorns ställe.

O so do klockaren kom so sadd kongen po sin tron kläd i sin kongliga skrud. O so sa han " no du hor mied e ja nu vär här ja nu sidder. A, sa klockaren di sålde vår frälsare for 30 silfvermynt o soledes kan ja ente värdera ers magestedt mer en 29".

No hor lång tid går de o resa omkring joren . "Ja de beror si på hans magestets sjelf om han bittiga uppstiger o sadlar sin häst och vid solens uppgång honom medföljer så nästa morgon är hans magestät här igen.

O so ble kongen disperat o kregnde ti o ville ha vidde va han tänkte. O so svarade klockaren a han nu troer ad de e den enfaldie prästen han snackede me men de e klockaren i stället.

O so dömde kongen ad klockaren skolle vara

A₈ 922

ACC. N:R M. 8976:26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

präst o prästen vara klockare men sien bytte di kall o ble va di va forr di dufde inte ti nåd anned.

81 Sägen

Det var en gång en präst som kom till en smed och frågade honom om han kunde få lite vatten. Gå in till kvinnan sade smeden! När han kom in till kvinnan sade han att smedan hade de sagt att han fick lov och ligga hos henne. Kvinnan sprang ut och ropte är det sant. Ja min själ är det så ropte smeden.

När smeden fick höra detta spektakel blev han ond och lovade att göra så gott igen. En dag när prästen var borta klädde smeden ut sig och gick upp till prästgården. Frun frågte honom vad han var för något. Smeden svarade Förgyllare. Då frågade frun om hon kunde få förgyllt sin. Ja svarade smeden men där går ett tjog ägg till frun gick efter ett tjog ägg han slog dem sönder och lade dem omkring hålet.

Sedan gick han in till kammarjungfrun hon frågade honom om hon kunde få förgyllt sin ja men där går ett kalvhuvud till. Hon sprang ut och skar huvudet av kalven så lade han den omkring hålet. Sedan gick han ut till tösen hon frågade honom om hon kunde få förgyllt sin han sade ja men där går en fölsvans till. Hon sprang ut och skar svansen av fölet han lade den omkring hålet så skulle de sitta tills prästen kom hem.

När prästen kom hem sade han här ser farligt ut

ACC. N:R M. 8976:27

frun sitter och kläcker ut kycklingar. Kammarjungfrun sitter och föder en kalv och huvudet kommer först. Tösen sitter och föder ett föl.

Gamla sägner.

För ett halft sekel (nu 70 år sedan) fanns det ingen bonde i Grefvie (Bräkne härad) socken, som hade någon tidning. Väl hade funnits tidningar sedan drottning Kristinas tid men postväsendet var ejⁱ så ordnat skicksom nu. För att få veta saker och ting samlades en hop bondsöner och drängar om de långa vinterqvällarna i så den ena, så i den andra bondstugan. Deras mästa tal var om spöken, bäckemän och bergstroll, så vidskepligheten snara tilltog än minskades. På senare tiden har jag hört några sådana historier berättas hvilka jag här vill meddela.

I Bäckemannen.

En man var ute och gick en månljus och varm sommar-afton hvarför han tog rocken af sig och bar den under armen. Plötsligt blef hans rock så tung att han knappast orkade bära honom. Mannen förstod genast att det var med bäckemannen han hade att göra och kastade rocken ifrån sig på marken, samt tog sin käpp och slog af alla krafter på bäckemannen, hvilken förvandlats till ett katthufvud och satt i den ena rockarmen. Men det gjorde ingen nytta att slå på honom emedan det var liksom att slå på en gummiboll. Nu fanns intet annat råd, än att låta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sägen
81

ark 39

ACC. N:R M. 8976:28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rocken ligga och gå. Mannen hade dock ej gått långt, förän han vände om igen och börjar ånyo bearbeta bäckamannen med sin käpp, denna gång måste bäckamannen gifva vika samt sprang ut rockärmen med ett högt skratt rakt ner i bäcken. Sen kunde mannen med lätt- ark 39
het bära rocken.

En bonde skulle sent en afton hemta sin häst, som betade i en äng nära en bäck. Men eftersom det var mörkt kunde han han ej genast se honom. Just som han gick och sökte efter honom fick han se en hvit häst i bäcken. Denna trodde han vara sin häst och gick fram till honom för att lägga betslet på honom. När han så länge på alla vis försökt få betslet på honom men förgäfves, hoppade han rast upp på hästens rygg och så bar det af i full fart nedåt bäcken en stund, till des hästen hastigt förvandlades till en gås, hvilken for ned under en bro och bonden föll i bäcken. Nu förstod bonden att det var bäckamannen han ridit på.

På ett annat ställe hade man lyckats få betsel på bäckamannen. Denna måste nu arbeta tillsammans med de andra hästarna. Han var i allting lika dem, utom deri att man behöfde ej gifva honom något att äta emedan han åt ej. Så efter ett års förlopp skulle någon försöka taga betset af honom för att se om han blef der ändå. Men så fort betset kom af honom, hade ing- ark 39
en makt med honom, han blef nu bäckaman igen i stället för häst.

ACC. NR. M. 8976:29

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Bra voro med sådanna hästar under missväxt år."

Widare berättas: att några personer hade sett bäckamannen med glasögon på näsan, sitta på vattenhjulet i en kvarn och laga sina benkläder. När bäckamannen nu fick syn på åskådarne, blef han så förvånad att han tappade nålen i bäcken.

"Nu förtiden behöfver man ej alls frukta för bäckamannen, för var han så gammal att han behöfde glasögon för 70 år sen så är han nog död nu."

II Bergatroll.

Enligt en gammal sägen skall för många år tillbaka i tiden ha bott ett troll på Hallandsås som af allmogen kallades "Brattenbergsherren". Detta troll hade allmogen mycken nytta af i synnerhet var det en bondgård nära Hallandsås, hvilkas innevånare hade den nyttan att om de utsatte en tom fjerding i förstugan hvarje midsommarqväll, så hade "Brattenbergsherren" fyllat fjerdingen med pengar tills morgonen derpå. Sålunda erhööll de en fjerding pengar om året. En midsommars afton uppfästade de en bottenlös fjerding, för att få mera pengar. Om natten kom "Brattenbergsherren" för att fylla fjerdingen, men när han såg bedrägeriet, blef han så arrig att han slog fjerdingen i tusen bitar och kom aldrig mer.

Widare berättas: En sjökaptan från Båstad låg med sin skuta i en spansk hamn. En timme innan Juleafton sade

ark 39

ACC. NR. M. 8976:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han för sig sjelf om man nu bara vore hemma och kunde äta Julgröten med. Just som han detta sagt kom en gammal man och sade sig vilja föra honom hem. Kaptenen satte sig upp på den gamles rygg och så bar det åstad allt hvad tyget kunde hålla. Om en halftimme voro de vid Hallansås, som är nära Båstad. Här vid Hallansås skulle kaptenen skiljas från den gamla, hvilken varnade honom för att se sig tillbaka emedan hans hundar ej tålde att något kristligt blod kommet öfver hans axlar. Nu förstod kaptenen att det varit brattenbergsherren som hjälpt honom dit, och skyndade det fortaste han kunde hem. När han nu skulle öppna dörren till sitt hem i Båstad vände han sig om för att se sig tillbaka, men tänk! han såg tre eldsprutande hundar på något afstånd komme emot sig. Lyckligtvis kom dock kaptenen in i rättan tid.

ark 39

Här är flera likadanna sägner, anteckningar af O.C.

Trollkocken.

Trolle skulle en gång hålla bröllop i Lyngsjöbacken och de skulle haf kock från Kongsbacken i Gustafs församling. När kocken skulle resa frågar han efter sin hatt. Just vid samma tillfälle kommer der en man förbi han ville också hafva en hatt. Han fick då en gammalfallahatt. Nu reste de osynliga genom orten och kocken sade att han konde gärns hålla tillgodo. Då de kommo till bröllopet vankades der alla godheter och mannen

Ä:r 3

ACC. N:R M. 8976:31.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

blef riktigt i hatten.

Han mindes ej vidare om det (men om morgonen efter när de voro på återvägen hade han väl kommit att säga något som han ej skullat ty han fick en skjutt hem till sin gård) och om morgonen fanns han sittande på sin "dorsten" utan om sin fastodor på sin gård i Oderöd.

Under samma tid berättade en rumskamrat, Nils Svensson från Södra Sandby, på lasarettet denna sägen om "Tydesten", hvilken är så stor att flera par på en gång kunna dansa på densamma.

n:r 4

"Tydesten" ligger i en skog i Klamby "kycka", en utmark hvare dått ekollon, i Bransta socken. Trollet som slog stenen bodde i Skadde backa.

Sägner som berättades för mig när jag i maj 1912 låg på Lunds Lasarett, af Per Nilsson i Grönby köre.

Lämmeströ präst binder fan som en binder en hund. n:r 1

I Lämmeströ kyrkbacke är der begravet en yng pängakista. Prästen tänkte en gång taga densamma men som skatten bevakades utaf själva svärte petter så kunde ej hvem som helst taga den. Prästen var ju femtonfiffig och åtakantig och kunde dessutom med trolleri. En natt kör han så dit i sällskap med sin dotter och dräng. Dottern skulle sitta på vagnen och vakta hästarna så att de kunde vara tillreds att lassa pängakistan på.

ACC. N:R M. 8976:32.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prästen skref en rand rundt om hästar och vagn så hade ej hin makt att göra dottern och hästar någon skade. Drängen skulle deremot gräfva efter prästens anvisning. Allting gick väl och pänkakistan var nästan uppe då drängen såg det många silfvert och guldet sade han "kors så mied gull" men det skulle han ej gjort ty ty med det samma försvann allt ihop.

Kyrkogrimman af O.C.

Är enligt folktron att djurväsen eller vålnaden af en lefvande varelse som natte tid vaktar och beskyddar kyrka och kyrkogård. En gammal man, numera nästan bortglömd sägen, vet berätta att då man skulle bygga en kyrka så tages den första levande varelse som kom och begrafdes lefvande under kyrkogrudden eller också inmurades lefvande i en af kyrkans väggar. Sedan kyrkan så blef färdig måste den inmurades vålnad vara kyrkogrimma och således vara kyrkans skyddsande och därför troddes det allmänt vara farligt att nattetid gå på en kyrkogård i synnerhet om de kommo i onda afsigter för att skada kyrkan eller de dödas vilo ställen.

Högst få personer kunna - utom prästen - se kyrkogrimmen då skolle de vara födde Christus dag en söndag eller också "Asators" dag en torsdag äro de födda under dessa dagar händet det i bland att de kunna få se den, men höra honom det kan

ACC. N:R M. 8976:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vim som helst.

Prästen der emot ser alltid Kyrkogriman och därför står alltid prästarne när de har jordfäst lik och läser för dem med ögonen fästa -då de äro i kyrkan- skunken och sker jordfästelsen ute så fästa prästorna ögonen på kyrkan.

Kyrkogriman visar, då hon ligger på skunken eller kyrkovinden, prästorna om den döda kommer att hamna i Himmelriket eller i Hälvetet. Och många sägen omtala ju också att prästorna vid likpredikan utala att den eller den har kommit till Gud fader eller den och den har hamnat hos hin onde.

Hvarenda en kyrka har för ut haft sin kyrkogrima, men numera äro det nästan aldeles bortglömd vad det varet för slags dock lefver nog ennocheännan 70 - 80 åring som skulle kunna omtala det ännu och önskvärdt voro om det blefvo upptecknad innan det blir försent.

För några kyrkor har jag lyckats få reda på det. De äro följande:

I Fru Ahlstads kyrka är kyrkogriman en gås. Och ännu lefvande personer har omtalat att de i sin ungdom sett kyrkogrimans rede som då var belägen inne i kyrkan i en stol bakom pelaren. Här byggde kyrkogriman själf sin rede af strå och fjäder och det gjorde ingenting att den togs bort ty der blef rede på nytt. För en del år sedan visade kyrkogriman sig inne i kyr-

ACC. NR M. 8976:34

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kan för kyrkovaktaren när han skulle gå i kyrkan en Julotta och tände ljusen då hörde han hur hon "basskede o asede" på kyrkogolvet. Den sista gången hon visade sig var vid en eldsvåda östan i byn eller då Prostinnans enne brände (ett hus med det namnet efter att prostinnan Göste Santesson bott der). Då sågs kyrkogri- man sitta mitt i röken i kyrkans korglogg för att beskydda den- samma. På 1840 talet var det ett egendomligt spökeri i kyrkan i kyrkan ty så snart att Prästen under gudstjensten började att läsa Fader vår hördes der ett barneskri i kyrkan det fortsattes en längre tid. En vis person tilltroddes men det skriade ändock han ej var i kyrkan, dörrhängslen smordes men der var ingenting som hjälpte utan så snart prästen läste fader vår hördes också barneskriet. Då ingenting hjälpte och kyrkogriman hade nog sitt med i specktaklet beslöt kyrkoherden att resa till socknen en natt. Han stallade som vanligt in hästarne på Anexet sedan gick han ensam, ty ingen fick följa med honom, klädd i kappa, krage och mässebok upp i kyrkan och manade bort spökeriet. Efter den resan skriade det ej mera under gudstjensterna och kyrkogriman blef vid samma tillfälle manad upp på korets hvalf, der den sedan residerat.

I Västra Ahlstads kyrka sägs kyrkogriman vara en "svårt väre". I Bösarp är det en hane med egendomliga fötter ty en gång hade det snöat in på korbvalfvet ock där sågs märke

ACC. N:R M. 8976:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter dess fötter.

I Dalköpinge är det en "kal" och den sista gången han sets var då han visade sig ligga i en af tornets gluggar, han sågs då af skoläraren Legengren. I Kyrkoköpinge är kyrkogriman en man i Gylle skall det också vara en människa och vid ombyggningen, för en del år sedan, af korväggen låg skelettet i väggen, min berättare såg det sjelf. I trälleborgs kyrka är kyrkogriman en "kal" den visade sig i gamla kyrkans torngluggar. I Tommarp läror kyrkogriman vara en galt och i Skanörs kyrka är kyrkogriman en katt som visar sig ibland när den springer på kyrkans tak och gluggar.

Tosse = Thorstenskalla.

En af de största ättehögerne i Bjäre härad är Dagshögen, belägen å Slättaryds utmark ett par km. söder om Torrekow, torde vara en af de största i Sydsverige. Det tross att såväl denna som Salomonshögarne i Frefvie, Hovaldshögen i Ranarp m.fl. blifvit uppkastade öfver personer med liknande namn. Så lär ej vara förhållandet ty dessa namnen har sin upprinnelse i långt senare tid.

Hovaldshögen troligen sitt namn af "Hoalt" som på sin tid var namnet å en mindre by, hvilken ute vid den närbelägna stranden hade sin hamn, Hoalthamn. Och Salomonhögarna äro tvivelsutan en rådbråkning af ordet psalm och präster i gammal

ACC. N:R M. 8976:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ofredds och påsttider uppstigit på dessa höjder och med böror och psalmsång anropat Gud om hjälp. I gamla handlingar stafvas också namnet Psalmenhög och ännu å dag uttalas namnet af tracktens befolkning "Salmenhög" I Halland finnes en kulle, som af samma anledning fått liknande benämning.

Ett stycke norrut från Grefvie kyrka samt nedan för en lite bäckhöjd utpekar man en liten aldrig sinande källa, som i våra dagar kallas "Tossekälla". Denna har från urminnes tider ansetts innehålla ett hälsobringande vatten och af folket kanske ännu i våra dagar städse betractats med åtskilliga vidskepliga föreställningar. Den har på sin tid varit en offerkälla och ännu för några årtionden sedan kunde man från dess botten upphämta en mängd kopparmynt af både äldre och yngre datum.

Utan tvifvel är det samma källa, som i gamla beskrifningar öfver orten benämnas Sant Thorstens källa. I så fall har någon gång i dess närhet ett S:t Torstens kapell varit beläget. Af detta kan man dock ej upptäcka ringaste spår. Troligt är väl också att detsamma varit en träbyggnad som redan för flera århundraden sedan förmultnat. Grefvie socken kallas i gamla palteboken af 1504 Engelsbäck län, och har ursprungligen varit moderförsamling samt på 1600- talet patronat under Lunds Kanikdöme. Kyrkans gamla grundmurar, som lära vittna om hög ålder, skola ännu finnas kvar atskilliga alnar under jordytan i kyrkogårdens östra del.

ACC. NR M. 8976:37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En sägen om denna källas tillkomst lyder sålunda. I äldre tider hade de sina särskilda lagar på landsbyggden, det var dödstraff på hästtjuften. En hästtjuft hade taget ett par hästar, men förföljdes af egaren och några andra. Tjuften insåg sig ej kunna komma helskinnad från affären utan knep, därför bad han den man han nu mötte hålla hästarna medan han uträttade ett ärende. Mannen som skulle hålla hästarna hete Tosse, och anade ej att han kommit i en fälla, förrän hästegaren och hans sällskap, togo honom för att vara hästtjuften, som dömdes att afrättas. Innan han afrättades sade han att till bevis på att han var oskyldig, skulle der på den platsen uppkomma en källa, hvars vatten skall bota hvarjehanda sjukdommar. Derfor heter den efter honom Tosse-källa.

Till och med under långvarig torka måste denna källa anlitas, emedan om 3 hederliga ogifta (rene mör) systrar öste källan tidigt en söndagsmorgon, så skulle det blifva regn inom 3 dagar.

Ofvannämnda källa är belägen på landtbr. Alfred Johanssons ägor i Grefvie socken, Kristianstad län.

Ofvanstående meddelat mig af egarens son.

Husofferfynd.

På efterhösten 1911 refs i Westra Wirestads by Bösarps socken ett gammalt hus som mycket troligt var byggd i

ACC. N:R M. 8976:38.

midten af 1700 talet. Under dörrtröskeln fann man tvenne hästhufvudskallar (ofvankäk) ligga med tänderna inåt och pannan i vädret. På intiativ af mig skänktes de till Trelleborgs fornminnesförening.

Å Signestorps gård (der herr Doktorn var och såg bildstenarna) i Åkarps by af Gislöfs socken fanns då den gamla gården för en del år sedan ombyggdes i ett loggolf en hästehufvud skulle ligga i hvarje hörn således fyra stycken.

I Skabersjö nergräfdes för några år sedan en lefvande katt i kospiltorna för der skulle bli tur med kreaturen som derigenom också blef.

Mor omtalar att när hon var flicka (nu 70 år) refs ett gammalt hus i Slågarp, under grunden låg der ett stort menniskoskelett, se i min beskrifning om skelettfynden i Fru Ahlstads Träbenskar, och dito i Lilla Ahlstads gamla sjö mycket intressanta med långa anteckningar.

Herr Doktorn kan jerna begagna allt i sin bok men sätt att jag upptecknat det efter folkminnen.

Med Högaktning

Olof Christoffersson

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:39

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jöns Lars i Markie omtalade (han är sen död) att han som gosse en gång körde till Malmö med säden. Då måste den hava fyra hästar för ett las av 4 tunnor råg tills de kommo till kronolandsvägen, men ibland måste de köra fyrspann ända till Arrie kru. Då de kommo till dessa s.k. kru skulle de ju in och varma sig med kaffe och 2 skorpor vilket kostade 16 styver sedan fortsattes resan till Malmö. Ute på värnarne mötte då de s.k. sjäarne vilka ropte "kör ti Ö, kör ti H." sina principaler. Var det en bonde som hade lånat pengar av köpmannen satte sjäaren sig utan krus upp på lasset och tog tyglarne från bonden samt körde dirikt till sin köpman med sädlasset.

Ty köpmannen lånte gerna bort till bönderna mot 6,7 och 10 % han hade då rätt att behandla dem som han ville och bönderna voro ^{då} också tvungna att hjälpa honom med lurendreget se vidare härom Anderslöv i min under tryckning varande Kulturhistoriska beskrifning över Skytts Härad. Dessutom betalades då minst en tredaler mindre för tunnan, dessutom måttade de så att till en tunna måste bönderna hava minst 7 skäppor ty på magasinetstötte de i golvet och mätte med för stort mått och kunde de blott få ett litet hål i en hörna så rakade de upp det och tryckte sammen samt avdrog vad de tyckte.

Följande sanningsenliga berättelse visar hur köpmannen behandlade bönder i den gamla goda tiden.

ark 3

ark 4

ACC. N:R M. 8976:40

Det var en nämndeman i Fru Ahlstad som en vinter blev kallad till extra ting på Malmö cellfängelse. Som vägen var lång tog nämndemannen på samma gång ett vanligt sädlass med sig. Kommen till värnen var hans köpmans sjäare till hands och tog tyglarna samt körde för honom intill sin köpman. Detta gjordes ju i störste välmening ty handlarn skulle ju göra av sina kunder. Kommen in på gården läste sjäaran av lasset samt band och fodrade hästarna. Bokhållaren var till hands med en borste och borstade vår nämndeman på rock och skor innan han skulle gå till tinget. Att de skulle grundligt lura honom var ju säkert hvilket om de varit ensamma ej blivnit kunnigt. Men på grund av hat mellan de själfegna bönderna och hovbönderna körde alldrig de själfegna ensamma till staden utan voro alltid flera i sällskap från ver by samt hade som ,som ovan omtalats) som vapen lössvinglar i sina vagnar ifall slagsmål skulle uppstå under resan med hovbönderna.

Af denna orsak var det ju fler med på magasinet när nämndemannens säd mättades och vägdes i holänska. Mättet var tillräkeligt och vigten befans vara 109 skålpund. Men när nämndemannen kom från tinget och skulle hava betalt för sitt korn fick han betalt efter 101 skålpunds vigt. Utkommen tyckte han att det var ju ovanligt liten vigt då sade min berättare att det vägde 109 skålpund nämndemannen gjorde köpmannen uppmärksam på

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 5

ark 6

ACC. N:R M. 8976:41.

felet vilken svarade hvem har sagt så. Nämndemannen svarade att det hade "Lars Jins Jins" sagt. Handlanden röt vänd mot Jöns har du sagt att Per Lars säd vägde 109 skålpund. Ja de jorde den, a prat de va ju Per Lars i Vellinge och dermed måtte nämndemannen låta sig nöja han fick således dyrt betala sin uppässning.

När vid sådana stadsresor bönderna åter körde från staden hade de ju kenga vilket var alldeles ovanligt för en del. De skulle nu stanna till i flera kru och krukärringen var ej sin till klappa på axeln den som voro villest att bjuda. Och under många timmar måste bondkvingorna, vilka av handels- ärende åkte med till staden på sädlasset, sitta på vagnen under det att männen i sus och dus levde om med krukinnorna. Pängar voro då för många en bagetill och det var ej nog med att de sup upp dem de slogo dem också på kant ner i kruborden.

I min myntsamling har jag flera stycken som äro av skurna i ena kanten vilka i gammal tid slagts ner i Bröddarps krubor. Det är att märka att ~~det~~ vist icke alla bönderna gorde så ändock de kunde haft råd till det i synnerhet vissa år då säden var dyr. Det berättas t.ex. att ett år i juni kostade kornet 27:- och rågen 32:- ja ända till 48:-R. tunnan för vilket sista pris en å n:r 1 Fru Ahlsted sålde en tunna till en som rullade efter den han var likväl så försiktig att han ville ha va hela tunnan på en gång ty priset var annars 50:- R. Det var

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ark 7

ark 8

Branteviborna som lågo i sjön och uppköpte till andra orter med missväxt. Men med ett blef det utförsel förbud så att säden sjönk mycket.

När spöket bar en man.

En man som är död för 80 år sedan bodde i Lilla Ahlstadby. En gång hade han varet nera på ett ställe vid rockhög när han nu om natten gick hemåt viste han ej af något för än han blef buren. Allting gick väl till han kom till (ofvan nämnde korsväg) korsvägen der den ena vägen går mot Västra Ahlstad, man skulle ju vägen mot Lilla Ahlstad. Spöket kastar nu mannen i vägen vid vägkorset så att han fick "broged". (bråk)

Midt i verlden

I fall ni har varet i Anarp (Annarp i Lilla Slogarps socken) so har i vad mitt i varden forr Anarp lier precis mitt i varden og der e inte mer än tre gåra.

61

Signerior och lydesjukdomar.

När ett barn har "skrielyde" kan det vara af flera slag. Ett medel deremot är det efter skrämsel är att en kväll taga barnet naket ut och in genom ett fönster tre gånger och tiggandes.

Räddelyde botas med att tiggande taga barnet en kväll naket ut och in tre gånger genom en takstege.

sid 1

ACC. N:R M. 8976:43

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hynselyde botas med att midt om natten vid 12 tiden taga in en höna och låta den "skräkta" öfver det gråtande barnet. Det skall göras tre nätter å rad.

På ett husmansställe å n:r 6 Fru Ahlsted var ett nyfydd barn som gråt så förskräckeligt så alla råd gjordes, men ingenting hjälpte, ty så snart kl. slagit 12 om natten började barnet att gråta tills det blef dar. En kvinna rådde dem då till att låta en höna skrägta öfver barnet strax innan det började och gråta.

Kvällen derpå tog modern tigande en höna i sin moders hönshus och inestängde densamma i sin förstuga. Precis som kl. slaget 12 hade hon hönan öfver barnet och "karuskede" hönan duktiga tag men hon teg som muren och gaf ej ett enda ljud från sig, så började barnet att gråta.

Kvällen efter tog hon tigande en annan höna och passade så på om natten med densamma. Det lyckades ty hon "skrägtade" som hin skulle taga henne. När det var gjord slapp hon ut hönan hvarefter barnet grät sina två timmar den natten. Natten derpå passade modern på med samma höna och den skrägtade lika villigt som första natten. Barnet grät nu blott ett litet granne. Tredje natten lyckades det lika bra och nu grät barnet bara några minuter. Sedan grät det aldrig mera om nätterna.

"Sejle lyde" som skall komma deraf att modern har

sid 1

sid 2

smakat "örten" på jorre tappen när hon bryggde. Det botas med att modern skulle taga barnet tigandes och naket på ett lakan samt gå ut under ofven himmel och bedja en gång då det ringde tredde eller i samman i kyrkan.

Det skall också botas med att någon en kväll tiggande slår barnet med en bagvänd släf hållen i "bagvände (vänstra) näfven" tre gånger på munnen.

Sprukne näfve lyde.

En kvinna i n:r 6 Fru Ahlstað gick för några år sedan ner till n:r 13 samma by och strök med en död mans hand på sina spruckne händer samt bad honom om han ville taga hennes sjuka med sig till sitt hvilorum. Kvinnan blef visserligen duktig i sina händer som hon är ännu.

Pisseplede lyde = finnar.

Botas med att gå bort till en dörr med pivenyckel lås, Nyckeln tages ut och petar med den på sina pleder och sen in i dörrlåsen och vrida rundt. Det skall göres tre gånger och sedan skall man rygga sig tre steg från dörren.

Dejneyle lyde och sejnerufvor på alben o knä.

Hvilket blir der af att modern går till ongen med degede naglar. Botas dermed att modern går bort och själ en degklimp i hvarje hörn på ett främmande ställes när de har degen i baktråget. Degklimparna läggas sedan i vatten som tagets på ett

ACC. NR M. 8976: 45.

rinnande ställe. Vattnet bör helst hafva runnit åt norr och tagits mot ström o tre ösningar. I detta vatten upplöses degklimpanna sedan tvättas naglarne dermed i tre kvällar å rad hvar efter ~~vattnet~~ slås ut der det togs men nu med ström.

Huggeblockelyde.

Fåss deraf att modern sitter på en block hvarpå huggits pileris. Då blir barnet sårt i gumpen. Botas med att man tager eldbrandsspånor och lägger i rinnande vatten hvarmed tigande tvättas tre kvällar å rad sedan kastas vattnet upp på taket södra sidan och hvarifrån det får rinna ner som det vill.

"Ledelyde" (Lede= söka)

En kvinna i Skurup hade blifvit af med sin äldsta dotter och sökte alla stans efter henne och var mycket olyckelig innan hon fann henne.

Detta hende i hennes åttonde månad, barnet som blef född var duktig och ingenting falerade. Men när det blef åtta år och det satt i skolan springer det gråtande hem till sin mor och säger här är ja hvarforr går mor och söker efter mig. Detta hände ej blott en gång utan var för jemt rätt som det satt i skolan sprang det tigande hem. Modern som var mycket lyckelig sökte till sist en klok som sade att när någon mankön dödde så skulle hon tigande draga af "gräbbans särk" och dito tigandes gå och lägga densamma i manskistan hos den döde. En tid efteråt dog en

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 4

sid 5

ACC. NR M. 8976: 46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

man långt borta i socknen. Kvinnan måste nu först gå dit och fråga om hon fick lägga dit lintyget som hon fick. Dagen efter skulle det ju ske. Innan barnen gick till skolan skulle hon byta lintyg och sade till barnen att de ej fick gå förr än det var gjort. Som modern skulle göra det tigande går hon först ut i köket, men när hon kommer in hade äldsta barnet bytat om och de voro sprungna till skolan. Modern som nu fick en ny motgång nappar tigande sårken och springer i väg mot den döde som den dagen skulle klädas. Under vägen möter hon icke mindre än fem stycken bekanta personer hvilka alla hälsar och stannar och ville prata med henne men som hon ej hade lof att säga något står de der och undrar om hon blifvit galen. Kvinnan kommer likväl tigande fram och nickar åt likkläderskan samt får lagt sin dotters sårk hos liket. Sen blef dottern rask och kry.

sid 6

Den botfärdiga predikan

I dag i dag är det en helig dag, att jag skulle predika för edor så att edra ögon kunna rinna såsom fårafettan (piss) på joren. Paulus sade till kökspigan stätt upp och snyt pogen och hon snöt honom med en förskräckelse. Orden kan igenläsas i Pauli altaretröje, 4 rynka och 6 knapphol. Jag skall säga edor mina vänner varen icke högfärdiga såsom hönan när hon får gjord ett enda ägg säger hon till taged upp, till taged upp, liksom huset voro fullt av ett enda ägg. Utan för varen lik den

sid 1

ACC. N:R M8976:47.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 2

vita mären som går i ängen o biter o sliter o skiter o släpper rufva po rufva, tagen upp dettmina vänner och läggen det på edort hjärta. Sedan har vi två vägar o skall vandra. Den breda vägen som drager om Santos i Åkarp och Nicklas i Norrviddinge so kommer vi ti Kjefflinge der vi bler omfattade me alla kostliga rätter. Sedan har vi den smala vägen som drager om Rinnebäck och Krutmöllan dit kommer vi ej för än solen är nedergången portarna äro tillstängde och portvaktaren har lagt sig så skolle vi stå der utan för och ropa och säga låt upp låt upp för mig. Till sist finner vi den som uti manfolkens böjsor hänger och slänger, jer oss hatt o skatt som der e här po attanhundra värsking.

Allmänligen po ljuses en auktion hos Sven Larsson i Svinehodan po ett par grå bellvanta för udan änne o begynnellse o en ärmalös pels udan krave o bull, itt par bonne läre pjesor utan overlär o resårer. Auktionen betales po mossby går den ved i säl här den står.

Förlorade; En svært blissid mär borttappades i Ulorpemosse mellom Ysta o Haparanda me tre vida fötter och en bagfod. Den som kan tisätta skaffa detta hestkreatur skall få hederlig vedergällning som han sig sjelf föreskaffa vill.

Vårsong.

Den långa fläsjaraen (ett vedernamn fläskeraen) lå tänke, ad han hade friad ti en gammel änke,

sid 3

ACC. N:R M. 8976:48.

Änka va hon de va visst,
O rier va hon de va frist,
Fira daler o åta styver,
De va hela karringens medel,
En halter hönna o blinger so
De va hela karringens bo . - - - - -

(Något hade min berättare glömt här emellan, antagligen en bön)

Slutversen:

Den föste natt vi lå i hop
Vi kystes o vi klapes
Allri, allri fick ja nattero forr karringen,
Den andra natt vi lå i hop,
Vi nippes o vi nappes,
Allri, allri fick ja nattero forr karringen
Den tredje natt vi lå ihop
So bet hon mej i nesan, so ja konde knappes nysa,
Allri, Allri - - - - -
Sien to ja mitt stora skepp,
O seglede ud ov lanned,
Karringen to sitt bagetru och seglade samma strannen,
Allri, Allri - - - - -
Sien so to ja mitt lilla skepp,
O seglede ud ov lanned,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 3

sid 4

ACC. NR. M. 8976:49.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Karringen to sitt grynesål
O sejlede samma strannen,
Do fick ja nattero forr karringen,
Karringen lior po havsens bonn,
Sverjer o hon bannar,
Här går ja po lann o sjunger o ja trallar
Do fick ja nattero forr karringen.

sid 4

Far o ja o Påhl o Tröls o Jeppa vi skulle köre ti
skoven lant bortad i skoven der kom vi förbi en roehave der
skulle vi in o ta en rabbe, karringen kom som kålan råde skam
i är som trampa all min hör norr är enast min bönne viska. Kar-
ringen ing o to sin bäste vallmalsbysse o sköd po hin si en
Borneholm o sköd hovede ov en rödraged kyrke o spiren ov en tye-
man och kulan hom stämde inte forr än hon kom ti Abbekås i en
skeppe melgröd.

Vi har volpa o sella di e hylede o krylede i frå An-
nerslöv ti Slogarp derifrå ti Krågarp der skulle vi ing po ett
ställe o tya oss till gåsato o förfydda våra vanta me forr vi
hadde sonne dålie böjser.

Skovsnuan og hollduvan og alla di skadlia djuren
Di kommer om våren
og trår poganne po låren.

ACC. NR M. 8976:50.

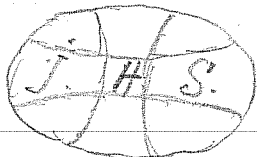
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag har en gång genom en dörrspringa sett på ett signeri för hufvudvärk. Det utfördes en kväll efter solnedgången, patienten satt under det signaren stod mitt för och snorrade rundt med sin högra hand hvars pekfinger pekade ut såväl afved som rät.

Under snurrandet, läste med mummel något, spottade sedan på det pekande fingret och kvickt strök det af på golvet. Han spottade på fingret för var gång ombytes aved ~~ellet~~ rätt tre gånger.

Tilläg om Ella-korsförklaringen, (Kliché' av universitetets hist. museum)

Ett s.k. "ella" kors av silfver. Det hade en tvåkronas storlek, men tunnare och buckligt med en silfverögla i kanten. På den utbuktande sidan är det ristat ett dubbelkors med bokstäfver inom korseis korsningar, vilket betydde:

Jesus, Hominum, Salvator, = Jesus, människornas frälsare. Detta översattes av befolkningen till "Jesu Herrans son, hjälp mig arma syndare". Detta står också på somliga silfverellakors inristat rundt om på kanten.

ACC. N:R M.8976:51

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tilläg om solskods i min förklaring inne ( )

Jag har nyligen fått reda på att i lappen som bandts omkring det skurna (ibland skars skurm på längs i rumpan) på rumpan lades det surdeg och tjära. I kostallet begrafdes det något i alla hörn av den kloka.

Tillägg till förklaringen om "Helväggasten".

Den kunde också vara en vanlig sten som tagits av en gammal s.k. klineveggs skullet. (Sköddel, Sköllel =klinat stycke mellan korsvirket. Det klinade stycke vari slavrarnat satt.)

Andra anteckningar ur ovannämnda "svartkonst" eller rådgifvare handskrifter.

Till att se hvilka är Mergel eller icke.

La vin äticka på Lerklompen. Bakar det då är mergel god. La skedvatten på leran.

Medel vid brygg.

Drösla lite hvette mjöl bland gären, litte bland wörten och en liten bitt soda bland wörten.

Hufvudskålslyde.

En flicka i Grönby var alldeles skållen i huvudsvålen. En dag möttes en kvinna som sade att de skulle skälla en fläskesvär med vilken de skulle stryka tre gånger med- och tre gånger mot håret. Sedan skulle den läggas i en äggskal var-

ACC. NR. M. 8976:52.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter de skulle begrava det under hörnstenen på ett boningshus så att ingen såg det och de ej själva kommo der förbi mera. Medlet hjulp fullständigt säger (Alma min berättare som själv sitt tösen i fråga).

Om någon utsatt något som kan invärka på havande kvinnor så att derav blir lyte, så tages åt söder rinnande vatten i en flaska vid solens nedgång och uppgång tre dagar i rad och tre teskedar varje gång. Barnet jifves vattnet så snart det tagits. Detta upprepas i nedan, ny och nedan. (Gran)

Körsbärslyte.

Ett flickebarn föddes 1908 i Å det hade ett körsbärslyte på högra handleden. Rinnande vatten togs tre gånger mot och tre gånger med ström en kväll på en flaska. Lytet tvättades tre gånger rätt och tre gånger aved sedan slogs vattnet på flaskan och korkades väl sen lades i en död mans kista efter som vattnet torkade bort försvann lytet så småningom. (Alma)

För välken.

Mätes det med nya obegagnede syller. 9 stycken syller knytes samman i en lång räckel varmed barnet mätes i alle leder led från led samt rundt omkring halsen. Sedan uppbrännes de på en "kagebonn" (trädbotten som ogräddad bröd sattes på) med en eldglöd av bränne (träd) kagebonnen tages med askan på tre gång-

ACC. NR M. 8976:53

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

er rätt och tre gånger aved över barnets hufvud. Detta upprepas tre gånger i olika mänskräften i ned två och i ny en gång. Barnet skall vara naket. (Gran)

Mot slag.

Björngalle 4 lod, fransturin $\frac{1}{2}$ stop sättas på en flaska kokas väl der utaf tages en matsked morgon och qväll och för och efter intagnin inwärtas slag droppar för 12 sk. eller tages 15 eller 20 droppar när sjukdomen synes . Spiritus Cefalius för 12 sk. emellan 15 á 20 dropp i dricka eller vatten morgon och qväll utan upphör $\frac{1}{2}$ år.

Medel för dem som hafva Hjertat eller Långarne angripne förtära lättsmält mat dricka mycket skomad mjölk och tjerne mjölk, alun i bland brödet, vatten.

För svullnad i fötterna dricka Hullerot vatten och bada dem i detsamma linda dem med ull.

Medel för koleran. Råstad björkträd intagas 2 gånger om dagen och diare.

Bästa Likörs Bränewin.

Medel är en kanna 7 gradigt. Tag pilkol eller alekol eller björkeköl. Stöt kolen fin, tag en track och läg kolen uti. Slå så brenwinet på så att det rinner. Låt det sen går igenom

ACC. N:R M. 8976:54.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

filterera hatten kokas lite watten som möjligt och äfven sock-
aret kokas tag $1/4$ dels skålpund socker eller något mera socker
som behagas till samman kokas. När det kalnar slå köpt från apo-
teket kok tillsamman anis olja, fänköl olja för 6 eller 10 sk.
först sokerwatten men tillika anis fänköl olja blandas med brä-
newinet skulle det icke förenas låt det gå i filterera hatten
så är det bra.

Punsk.

Till 1 kanna watten 6 qvarter arack Rom $23/4$ skål-
pund socker litet kanel en eller tvänne citroner allt kokas.

När man bakar wetebröd.

Tag wetemjöl warmt södmjöl 1 kan: och gjer detta deg-
nas tillsamman står i deg 2 timmar så dekas der återigen med 4
kan: mjöl 1 $\frac{1}{2}$ skålpund smör 1 $\frac{1}{2}$ skålpund socker. Dessa 3 slag
kokas i watten tillsammans så degnas det och slås upp så i ugn.
Köp littet seder olja leg i deken.

Medel Krydsil å 3 wala.

Saltas med fint salt 2 timmar ytterlig., $1\frac{1}{2}$ dag till
salt af ättika och salt ättikan går blot öfver, sen detta är
spansk humle 3 sk. Lagerbergsblad 2 sk. detta skäras synder strös
med peppar $\frac{1}{2}$ skålpund socker littet salt alt blandas strös på sil-
len wid nerläggningen inte strykas sillen i annat kar eller kruka
bestämd intygas af annan Schofissil.

ACC. N:R

M. 8976:55.

Ordstäv, visor, pantlekarm.m.

Far
Fortsättning på långa löjnen. Sas och ja so ja skulle köra ti skoven höjt oppad skoven lant oppad skoven då kom vi förbi en kålhave där skulle ja ov o ha mig en roa, då kom käringen ud som kålen ägde o sa fan ska ta jär som har tad min hamp jag hade inte merän den samme bönuviskan, kärjringen blev förbanad for ing eter sin vadmalsbösa sköd attan karkesokna ryggen ov en rödraged tyggemano jörnstolpen ov en studd kulan stanna i abbakåsien i en skäppa gröd,finra källt här e pälsa ti salu i den pulsan grafva vi attan alna där hitte vi en töva me fyra sjuge valpa de välpana hörd hulie krulie Navenstorps dränga vinteri änga.Prästen o hans pie fick skam meddåres röv som hördes ti fjeringslöv o om igen ti jyle. Då ståja i stya daren titta i have daren då sprak porten gosingneri i lågan ja skulle tya lit gåsato ti förfudda mina lin bysos för ja hade så förbaskede dålja belvanta.

En gång skulle far o ja köre bort så hörde far etter o bag o do vi do kom ti longe konge so jödde portarne o de va lant vester om lands crona o der gick ja ing i en pilehave o skulle stjela parror so kom der en tjäring o sa va ska du her pog ja ble arri ja to en sten do po karringen so der gick tre ryben of den svårte tröjan.

Biddinge o Valby valla, Klagstorps kalla,Hintre hönor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M. 8976:56.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Brynnestad brunor. Sörby sör, annerslövs mör, Markie tadra går ti
Ugglorp och sladrar, i Dome där bode de frome de smida smör med
tumen eda pun di små och dricka van de blå, tacka Gud om de kan få.

Ett dito ordstäf. I domme, eder di brö förr uden
kromme. Dyrtid i Gru Ahlstad, Resag i Västra Ahlstad, För Fan i
vold i Haglöse, Haglöse edare, Klörups skidare, Västra Ahlstads ty-
are.

Norr Gylle pior får Högrödt liv o filtskört fick vi
i f. sa Fjerdingslöfs pior. Eller: norr Gylle tösor fick markes-
skof, men i f. fick vi sa Gislöfs tösor.

Hor mied e klockan , 36 skilling.

Skräddaren o hans kvina brydde dricka så tog han en
kappa malt o mol. sedan togo de 1 åting godt van o sin so to han
skräddare dricka

När kon har hort djur torkas med skortejehren af en
man som aldrig varet när någon kvinna.

Den domme Göingen.

De va en vid sten, omkring den stenen der va en grynn
kriss, der va många, alla gingo de in, alla börjede o jimse o jam-
se ja to opp min brökaga, jore mej en go bening, do ja kom ud hadde
min folled o fåd 7 heste fyll, ha ha sa ja, ja e du moderlös so
ska du aldrig ble faderlös så länge ja löfver.

ACC. N:R M.8976-57.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De va en jöng som kom ti körken o do di börjede
o spille = spela so började jöngen o eda of sin ma posse o do
han so kom ud va der 7 varje som hade et hans mär. (Sten = kyr-
kan) (grön kress = körnegåren)

Kise mise måns, här va du i jäns, ja va ti per måns,

Va jore du der, ja toede bler. (Tyder också på flå en vär, va fick
du för de en fläskesvär sien toede ja bler.)

Va jore du sien, ja flåde kvien,

Va jore du dernäst, alebo präst.

O der va ingen himma, o ja ga mi ud o simma,

Här ska du slå i lann, sa pär tann,

Ve Landskrone, sa pär ome,

Va ska du jorre der, sa pär kär,

Köve ejj(ägg), sa pär käj, (Även betyder det "köve öj(hästar) sa
per jöj")

Horr många, sa pär länge,

Trell fira, sa pär lira,

Va ska di koste, sa pär oxe,

Tre tusen, sa pär lusen,

Nock sa pär krock(de e inte nock sa pär tjock)

Rick sa pär krick, norr hans röf gick,

ACC. N:R M. 8976: 58.

Kise mise måns, hår va du i jäns, ja va ti Per Måns,
Va gore du der, ja toede bler,
Va jore du sien, ja flåde qvien,
Va jore du dernäst, Allebo präst,
O der va ingen himma, ja ga mi ud o simma,
Hår ska du slå i lann, sa per tann,
Ve Landskrone, sa Per one,
Va ska do jore der, sa Per kär,
Köfve ej, sa Per kej,
Hor månge, sa Per länge,
Fire, sa Per lire,
Nock, sa per kock,
Rick sa Per skrick, norr hans röf gick.

Va ska fruen ha till mats på den förste dagen,
en jungfru i min famn, den tager ingen ann.

12 kyrkor i vår by, 12 prästor i vår kyrka, 12
kappor po vår präst, 12 lommor i vår kappe, 12 rum i vår lomme,
12 stufver i vårt rum.

På andra dan. 11 byor o 11 gåra i vår by, o 11 stuor i vår går,
11 rom i hvar stue, o 11 sänge i vårt rom, o 11 dynor i vår
sän, o 11 pior i vår säng, o 11 dränge po vår pie.

På tredje dagen. 10 kor, 10 kalla me vår ko.

På fjerde dagen. 9 sör, 9 grise me vår so.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:59.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På den femte dan. 8 gångare grå me~~x~~ guldsadlane uppå.
På den sjette dan. 7 år, På den sjunde dan 6 år, På den åtton-
de dan, 5 flane får. På den nionde dan. 4 harliga svin. På den
tionde dan. 3 skeppor korn. På den elfte dan. 2 fiskar i min
dam. På den tölftte dan. 1 jungfru i min famn den tager ingen
an. Överdir. Bergqvist, Garvaregatan 9

Tyggelse pior e skitta som sör,
Klagstorpe pior e e granna som mör,
Gessie blacka, Hökövinge stacka,
Eskelstorpe värskingspelse,
Hvellinge belle, han bodde sue o svelle,
Fuglie onge sides so göflane o sjonger, Hammerlöf o Wemmerlöf
Presterns pior i Gylle fick smäck i dores röf so de hördes ti
Fjerdingslöf, om igen ti Stäfvie samme smäck fick di i Gräfvie.

Majvisa av Eckerman i Ingelstads härad

Vi komma nu i er går
o fråga om vi sjunga får

Ligg o sov din gamla stud
Maj är välkommen,
ti krogor o ramnar asa di ud

Tack o Tack bod far o mor
for govan den var ganska stor

ACC. N:R M. 8976:60.

eller: Tack för govan som vi fick
vi träffas väl i himmelrik.

O. Christoffersson

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rige, rige, ranka, hästen hider blanka,
var ska vi rida, fästa oss en piga,
vad skoll hon hetta, Anna Magreta, den tjocka och feta
När vi kom till jungfrus gård, var der ingen hemma,
Mer en ett par små svenner, den ene stekte gröten, den andre
slickte faten. Jag tog mig en sticka o ville gröte slicka, tog
han sig en eldebrand slog på min vita hand och jag till att rida
och hipp slog hästen av.

Om fången kunde säga en gåta som ingen kunde gissa,
skulle han bli fri. Han sade då denna:

Fånge gick på junge

Hörde tolf tunge

I en hufvudskalle sjunge.

Ringdans.

Hurrun. borrun, snorrun. bej.

Svinen går i hafvren

å du får inte kyssa mej

förän du putsadt skägget

de va rättå de va sant

de va rätt så lagom.

(Jöns Persson)

ACC. N:R M. 8976:61.

Pogane vil gifte sej, men gräbborna vill inte ha dom. Å andra sidan stående värs till visan över den långa löjnen.

I

På gården kom en krigare in, sade bonden
Öppna dörren släpp han in, svarade bondens hustru,
Öppna dörren släpp han in, svarade bondens hustru

II

Hvar ska krigaren sitta då sade bonden,
På en stol vid mitt bord, svarade bondens hustru
" " " " " " " " " "

III

Hvar ska jag själf sitta då sade bonden,
På en sten vid min vägg, svarade bondens hustru
" " " " " " " " " "

IV

Hvad ska krigaren äta då, sade bonden,
Fläskpannkaka, äggamat, svarade bondens hustru
" " " " " " " " " "

V

Hvad ska jag själf äta då, sade bonden,
Muled brö o sten te sul, svarade bondens hustru.
" " " " " " " " " "

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

? —

ACC. NR

M. 8976-62

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

VI

Hvad ska krigaren dricka då, sade bonden,
Vann o vin o brännevin svarade bondens hustru

" " " " "

VII

Hvad ska själf jag dricka då, sade bonden,
Kaffavann me lud ibland, svarade bondens hustru

" " " " "

VIII

Hvar ska krigaren ligga då, sade bonden
På min arm och vid min barm, svarade bondens hustru

" " " " " " " "

IX

Hvar ska jag själf ligga då, sade bonden,
På vår lo, hos vår so, svarade bondens hustru

" " " " " " "

X

Ej ej för svinalusen biter mej sade bonden

Wänn dig om o bit igen, svarade bondens hustru,

" " " " " " "

Slut, Andersson

Nilsson borde ut och uppteckna noten.

ACC. NR M. 8976:63.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rie rie ranke, hesten heder blanka, rie o frie
skaffa di en liten pie, va ska hon heta, sjöne magarete, den va
ingen hemma udan två små honge di lå udom veje o sliche dores lea.
Der satt en gammal kärning på taket redde sig en sked med gröd bad
mig gröten slicka, tog en sticka, brände mig på min hvite hand,
så jag sen språng oppad gade o merad gade der hette jag mig ett
sticke pepparkage jag bet o de sve på min tånge, ja tappte de i
min lomme, sedan reste ja hem ti min faders gård o vute får o svin
i fjorton år så fick ja mad i en karaklad o dricke i ett värehorn,
so sa ja totat nor ja va liden, totte dem i öred.

Va ingen hemma mer än som två små hunge som lå
udom veje o sliche dores leje.

Ordstäv.

Två som skulle slå vess om att säga sex slas
lövträ fortas. Göingen sade: Ej, firr, al, Hyll, pil, sal
Men släboen sade: Ek, kob. o al, Pil o väe, sal, och således vann
han.

Tyss min mong so får du socker.

Dingeledong, prästen sjong, klockaren tofte
sin pängepång.

En gammal visa.

1/

Hej surrom, burrom bej

Svinen går i hagen

ACC. N:R M. 8976:64.

Påganna vill gifta sej
Grebborna vill inte ha dem
De va rätt o de va rätt,
Ja de rätt så liagott,
De va rätt o de va rätt,
Ja de rätt så lagom.

2/

Den långa löjnen.

Far o ja o ja o far skulle köra ti skovenetter
fläska far körde bag o ja körde etta. När vi kom te ståsol gick
broen opp når vi kom ett sticke länger fram kom vi te ett le,
far lockte o ja täppte. När vi kom ett sticke länger fram kom
vi te ett trä, de va en ej men når ja såg te va de en böj. Där
sadd en hel skock stegta starungar ha ha tänkte ja här ska ja
ov o ha mej en vöfve smoga men alla starunganna flö ing i ett
håll. O de håled va så lided så ja kunde inte få min näfve dar-
ing utan jag måste kryfva daring me hela kroppen. När ja så
kom däring åd jag mej så mått så ja kunne inte komma ud igen
udan ja måste gå hem i min fars huggehus etter min fars yxa o
hogga mi ud. När ja kom ud hoppa ja rätt nor i en koladarig o
ja fick bejje benen fulla me törnetagga, Så skulle ja ov o se
etter mina öj men når ja kom ett sycke norad väjen kom vi te
en eg men här ja såg te så va de en böj där sto ett par svårta
stobbrompade kalla, ha ha tängte ja här hette ja mine öj igen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:65.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för di va me svårte och stobbrompade. O do to ja di svårta stobbrompade kallana, o spände för en torragran. O du himmelens gud va detta bar ov. Vi kom först forbi ett hampaland. Ha tänkte ja där ska ja ov o ha mej en rova. Så kom kärringen ud som rådde om pantoflesticked o sa: Ditta e di ende ärtorna ja har o hon ble så sprittande galen så hon hoppa hän i ett stengäre o to en blommenasten o slo mej i ryggen me en krejenasten så hon slo tre siben ov den tröjan ja hade po i da. (Detta bör kopieras eller tillvaratagas så jag får det åter)

Far o ja skolle köre ti skoven o so tafte vi mapossen far o ja me mina gamla dolia ben motte springa hem etter ett väste bag sticke o en läres pylse.

Far o ja skolle ud o köre ti skoven far körde etter o ja bag en tage udad vejen der kom vi ti en kål hafve o do sa far du får ing o ta di en roa o do ja kom ing kom karringen som kålen råde skam i e som trampe all min hör min ennesta bynneviska. Karringen o to sin bästa vallmadsbysse o sköd po hinsian bornholm o denna kulan stannede inte för än han kom ti Abekås i en skäppe melgröd.

Ordstäv.

Hår skomagaren va kommen ifrå. Ja e jord i Böringe o barnfödd i Torringsen o sien e ja komformeret i Ulorpekjorje.

ACC. NR M. 8976:66.

Dras hanska.

Räkna ti 12, den som fick 12 e kong. Ja ska göra allt
va harren befaller so när som lyfva o sjela , bära stora stene
po loftet, o flå gamla öj po toften de kan harren säl gore, men
va ska ja gorre ? (Döm so till en pantlek)

Troligen en pantlek liksom här är nyckeln ti lille
herrns skrin som de skulle säga efter varandra.

Va ska jungfrun ha till mats på den första dagen ?

En jungfru i min famn den tager ingen an.

Va ska jungfrun ha till mats på den andra dagen ?

Två fiska i min damm, en jungfru i min famn den tager ingen an.

Va ska - - - - - på den tredje dagen ?

Tre skeppor korn, två fiskar i min damm, en jungfru i min famn
den tager ingen an.

Va ska - - - - - på den fjerde dagen ?

Fyra herliga svin (också vidare som det sagt för de andra dagare.

Va ska - - - - - på den femte dagen ?

Fem flåna får o fem lamm me värt får, fyra herliga svin.

Va ska - - - - - på den sjette dagen ?

6 år o 7 år, fem flana får o fem lomm ine i värt får, o. s. v.

Va ska - - - - - på den åttende dagen ?

Åta gångare grå me gullsalane på, åtta fyll ine i gångare, rumpar-
ne stå i svissvass o långt derifrå, 7 år o 6 år, fem flana får - -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓

✓

ACC. N:R M. 8976:67.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Va ska - - - - - på den nionde dagen ?

Ni sör, ni grisse me vär so, åta gångare grå o. s. v.

Va ska - - - - - på den tionde dagen ?

Ti kör o ti kalla me vär ko, ni sör, o. s. v.

Va ska - - - - - på den elfte dagen ?

Elva byar, elva gåra i vär by, elva stuor i vär går, elva sänga
i vär stua, elva dynor i vär säng, elva pior po vär dyna, elva
dränga po vär pia, ti kör o. s. v.

Va ska - - - - - på den tolvte dagen ?

Tåll byor, tåll kyrkor i vär by, tåll altare i vär korke, toll
prästor förr värt altare, tåll kappor po vär präst, tåll lommor
eller taskor i vär kappe, tåll rum i vär taske o tåll stuver i
vär lomme = taske, Elva byar, elva gåra i vär by, o. s. v. tills
hela ramsan är uppläst. (obs. Vi säger o som ock nogonte som å)
(Det förefaller ju också som en slags räknegåta)

1/ Krypa under mangelholtet.

Man tog fatt i mangelholtet och satte ner det på
golfvet in vid en vägg så att det icke kunde "kasa" eller "skre-
ne" (slänta) sedan gälde det att kunde lägga sig med ryggen ner-
åt utan den stödde vid golfvet samt hålla sig i öfverste ändan
af mangelholtet och sålunda krypa under det och derefter åter
resa sig utan att stöda vid golfvet mera än fötterna. Leken gick
ganska fort och lätt om de blott fingo rätt tag på den.

✓

ACC. N:R M. 8976:68.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2/

Hålla Ting.

Dommaren kommer in och sätter sig efter många fnysningar. Vid det långa bordets öfversta ände i stugan, nämnden sätter sig på både sider derom. Undet dommaren som är mycket i närdig och öfvermäktig ordnar sina böcker, samlas parter och vittnen. Flera olika mål kunde förekomma men de löjligaste äro ändock barnuppfostringsmålen. Pigan, som instämt sin förra fästeman, hvilken hon beskyller för att vara barnafar, biträdes af sin fader. Förra kavalljeren nekar naturligtvis till att vara barnafar. Pigans far begär då att vittnena skola höras. Wittnenna som sålunda få berätta vad de veta i saken framkomma då med det som skall göra leken rolig. När dommaren t.ex. tillfrågar dem om de veta något i saken har ett vittne berättat saken sålunda. "Kommer du inte i hu ad do hon va norre o molkade du do lå hos hinge norre i den röbrogede koens krubbe, do du sa, ja kann inte lomme ti, o hon svarede dra böjsorna ef di, (häntydning åt de gammeldags smäckbyxorna) do, so du kan, for de e so rolet so, do du do fick böjsorna of, so jore du va du konne, o sien so klappede o kysste hon di so dant so. I va rent blinge si i så ente add ja lå oppe i hjelleholed der vi välter halm norr, o titede po hela tiden. "Efter flera liknande vittnesberättelser blef naturligtvis drängen dömd som barnafar. I fall ej vittnemen kunde reda ut sin sak riktigt frikändes den anklagade.

ACC. NR M. 8976:69

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3/

Lämna käppen.

Alla de lekande stodo i en ring på golfvet. Då anförarentog käppen med högra handen och stötte den hårdt i golfvet åt sin vänstra nabo sägande "dom e den som ente ditte jorre kann" när han så läst hela lexan tog han med vänstra handen käppen ur sin högra hand och lemnade den till sin granne. Som nu i sin ordning stötte den i golfvet åt nästa person sägande "dom e den som ente ditte jorra kann" och länte så käppen ifrån sig, men anföraren sade att han gjorde "fel" ty han tog ej och länte käppen med sin vänstra hand.

4/

Slå Pavens yja ud.

"I vorpeläred som sadd i bjelken " sattes en stång hvars ena ände stödde på golfvet sedan tog den fatt i stången, med sin vänstra hand, som skulle slå "yed ud". Efter att han fått ögonen förbundna med ett kläde och en handduk i sin högra hand sattes ett brinnande ljus någon stans i rummet. Den som nu höll i stången skulle sedan försöka att med handduken släcka ljuset. Under tiden han de rättighet att gå rund om stången i hvilken han dock hela tiden skulle hålla fast. Lyckades han sålunda att släcka ljuset fick han "Slad Pavens yja ud".

5/

Markus o Lukas.

Två skulle i denna lek ligga på golfvet med för-

ACC. N:R M. 8976:70.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bundna ögon och med sin vänstra hand hålla i en träsko, i den högra handen hade de hvardera en sammanvriden handduk. Som de nu låg på golftet sade den ena "Marcus här e du", "här e ja" svarade den andra, "äjta di so du ente får en öron dask". Det gälde nu, ätt komme efter ljudet söka råka hvarandra med handduken. Golftet fick naturligtvis sin beskärda del af "daskandet".

6/ Jacob hvar är du ?

De lekande slöto en ring i hvilken två skulle gå med förbundna ögon. Som de nu går inne i ringen ropar den ene "Jacob här e du",? "här e ja" svarar han. Nu skulle den som frågade söka fånga Jacob.

7/ Bjudes på Kjesarmat.

En flicka som förestälde sig vara värdinna dukade bordet med kakor sockor och salt. Sedan skulle gästen komma in från förstugan. Värdinnan som nu satt vid bordet och åt kakor och socker bjuder nu gästen smaka sina kakor för att det skall vara riktigt bra tager hon själf en tesked socker och lägger i munnen på gästen som då säger "fy forr i hundan de e jo salt du har i ställe for socker."

8/ Döpa barn

En schal lindas in så att den blir lik ett barn. "Gomoren" som under tillredelsen står i förstugan kommer sedan

ACC. N:R M. 8976:71

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

in och mottager barnet som hon skall gå bort till prästen, som står vid bordet för att döpa det. Faddrarna står också vid bordet. Som nu "gomoran" står der med sin docka börjar prästen att räkna "opp en hel bassaralla" och till sist när han säger jag döper dig med vatten sprutar den ena af faddrarna en hel "mongfull vann mitt i synemented po gomoren" som då i förskräckelsen släpper barnet i golfvet.

9/

Gå me fulen. (fågeln)

Man fångade en "gråspyrr" och band ett skrifvet bref vid den ena foten, sedan så gälde det att kunna smyga sig in på ett naboställe för att kunna släppa in den i storstugan. På brefvet skrefs följande värs.

God afton mina vänner, alla ni som i gröten spanner,
och i fiskefatet klämmar.

Jag är en liten vilsefaren fågel, som ber om att få låna hus i kväll.

Men akta mig för er katt, så att han ej får mig fatt.

Tre suppe på gröten vill ja ha, min vänm lika så,
som jag tror där är, när det är Jul.

I fall Ni på mig blir ledsen, så ledsaga mig till mitt hem.

I fall man ej lyckades att fånga fogelbärarna skulle man försöka dels infånga "spurren" och sedan återbära den. Då skref man följande värs.

ACC. NR M. 8976: 72.

Här är en liten fågel, som faret vilse,
han har ej kunnat hitta vägen till sitt hem,
Derför herberjerade ja honom öfver natten
och frälste honom från katten,
Och därför är han här igen.

Lyckades man deremot att tillfångataga fogelbä-
ren fick han sina "kräfde" supar och måste sedan "säl bära himm
sin spyrr". Att gå med "spyrrren" skulle helst vara annandagjul.

10/ Gå med Skadden. (*Skattan*) ✓

Trettondedags kvällen brukades det, efter vad de gam-
la säga, att gå me "Skadden". Lyckades man få insluppet honom så
tillställde han flera "bravatt". Han for ju omkring till stor
förskräckelse och välte ikull alla ljus och krus m.m.

11/ "Gå me svinefoden" ✓

På kvällen Annandag jul försökte man om man kunde få
in en svinfot på ett naboställe. Foten inlindades i en paket och
ett skrifvet vär's lades der i sedan tog den som skulle gå med
"svinefoden" sin paket och sökte komma in på ett ställe der han
skulle framföra en hälsning från sitt hem samt sedan gå fram i
stugan och lägga svinfoten på öfversta bords ändan vid kammare-
dörren (Värset har jag ej kunnat få reda på, men hufvudinnehål-
let var att de skulle gnaga allt köttet af foten och sedan åter
gälla alla benen när det blef Trettondedagen.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:73.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Som han då hade framfört sin helsning lade han paketen på öfversta bordsändan och på dörren ut igen, och till att springa det värsta han orkade ty fingo det honom fatt var han skyldig till att själf äta foten samt taga en sup för varje led han fann. Sedan ledsagade man honom till sitt hem efter att först hafva bundet alla svinfotsbenen på hans rygg.

Att det kunde gå roligt till skildras i denna berättelse som är sanningsenlig.

I Lilla Ahlsted gick för många år sedan drängen från gården n:r till gården n:r 1 med en svinfot. Kommen i stugan framför han sin hälsning. De innevarande hade ej lof att taga honom förr än han lagt paketen. Som han så lade paketen på öfverste bordändan och skulle till att springa hade gårdens drängar smuget sig ut och låst "fostodarren" samt stodo ute på gården och väntade på honom. Men drängen tappade likväl inte "koncepterna" för det utan när han fann dörren låst vände helt om i förstugan samt sprang rakt igenom stugan och kammaren (der kvinnan på gården satt och blef mycket förskräckt) ut i spiskammaren der en läm satt i väggen till köket han satte både händerna mot lämmen och for på hufvudet genom hålet ut i köket der han "faller pladask i gorretyngan" - ty de hade ej hunnit med och "tvillna" allt "dricked" - "som han välter so ad allt dricked springer ud po golled". Men drängen är likväl kvickt åter på benen igen och

ACC. N:R M. 8976: 74

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ut genom köksdörren och springer sedan him, medan gårdens dräng-
ar står med långa näsor vid farstudörren och väntar.

Året efter skulle samma dräng göra sitt "bravatt" om, men de flö opp me hönssen". Sedan han lagt foten från sig på bordsändan och sprunget ut blef han förföljd af gårdens drängar med det resultatet att de togo honom gyst som han skulle in i porten till sitt hem. Drängen blef nu buren tillbaka igen och måste så till deras åtlöje "eda" svinefoden o ta en supp forr var lidd han hitte sien bant di svinefodsbenen po hans rygg o ledde hem han o opp for fostadarn o so ti mannen om han ville ta vara po sin dräng for nu so hade di ledsaged han him. Sedan var det ju mannens skyldighet "spandera po dom for de ad di hade tivare tads hans dräng. De blefvo ju så inbjudna för att få litet till de bästa för besäret. Bonden försökte då att få dem likadana och i fäll det kunde lyckas sände han bud till den andre bonden om han ville hämta sina drängar" forr di va blev lit valna i benen."

Greven o betjanten.

Det var en gång en greve som fästet en betjent, vilken bland annat skulle han en vacker sjingpels. Grefven glömde att giva betjenten pelsen och han vågade ej att begära den. Julottan stälde han sig bak greven och sjöng följande i stället för 55 salmen (se ramsan som är med bland anteckningarna). Greven

ACC. N:R M. 8976:75.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

erindrade sig då löftet och vände sig om till betjenten och sade
tyst, tyst din djekell så ska du få pelsen.

66/ Grefven o betjenten.

Den pelsen jag blef loft i fjor,
den må väl blifva riktigt stor,
när den en gång blir färdig,
men om jag inte pelsen får,
är grefven uppå denna gård,
en sådan dräng ej värdig,
lofva gåfva, och ej hålla,
vad kan välla, lönjd och våda,
Gif mig pelsen eders nåde.

Grefven vände sig om, tyst din gåfvel så får du pelsen.

Ton som 55 salmen. Av Ola Christoffersson.

62/ Gåtor.

Holtringen låg på boltringen, och kallade på eller
nund släpp ut vispalund här ä gäckeri på gatan med gula nellick-
or i flabben.? = Täckarn ropte på sin kvinna att hon skulle släp-
pa ut hundarna för der kom en räf me en gäsling i flabben.

63/ Högt som hus o minner än en mus kan inte gå in
genom kyrkodören.? = Stjernan.

64/ Går po hovede in genom kyrkodören.? = Hästskoo
spikat i träsko.

ACC. NR M.8976:76.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

65/
undergång.

Hvad arbejder en skomaker på ? = Menneskeslægtens

Dessa äro ju korsade men böra likväl kopieras.

Här är nyckeln till lille herres skrin.

Här ä remmen som satt i nyckeln

o här ä klammen som satt i remmen

o här ä mössen som bet i remmen

o här ä katten som to mössen

o här ä käppen som slo katten

o här ä kärringen som rådde om käppen

o här ä mannen som hade kärringen

o här ä huset som mannen bodde i.

Gåtor.

Hvilka får äter mäst, svarta eller hvita, De hvita

De holter och poter under pigornas buk, ju mer

de holter o potter ju mer godt gör det. Tjerner smör på rättups
kärna.

Tar af blir det storer o leger ti blir de mindre.

=mushål.

Den som hafver de behöfver de inte, den som får

de vid ente af de. = den döde.

(ty de är många fler.)

ACC. NR. M. 8976:77

Ordstäf, Ordspråk, Talesätt m.m.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 1) De va de fyste ad fluan hon fes, sades till den nykomna arbetaren när han pustade. *T*
- 2) De faller i den himmelen som hönsen skider i. *T*
- 3) Jo socke jore vi og långa va di. *T*
- 4) De e ente mer likt si än en ko liknar en värmölle. *T*
- 5) De va de ja sa di du pissade inte ingen du la di. *T*
- 6) Kyss mi i rövven! Kyss du fyst så får du bättre lyst. *T*
- 7) De kan du inte om du så vill skita bej te byster. *T*
- 8) De går som di blinge di sloss. *T*
- 9) De e lidet som roar ett barn, men mer en tosing.
- 10) Nor du får skitt o skurre kål so e kjorkje folked hemme, sa *ost* möllaren ti sin pog do han skulle ^esgle of och gickdryddet me de. *le*
- 11) De går som smör og brö i skraddaren. *T*
- 12) De gå som po sissa i Jakob Hans dränge hus. *T*
- 13) Der e holl som po en amma. *T*
- 14) De går som ti o narra en p. i en bonegräbba. *T*
- 15) Ongan herre, här kommer en so asenes. *T*
- 16) Ongan bonne här kommer en herreman. *T*
- 17) De va ett rakkare ti vär. *T*
- 18) Stå inte i ljuset för dig själf, utan visa en gång att du e man i dit eget hus, sa kvinnan till mannen när han sålde koen för billet. *ost*

ACC. N:R M.8976:78.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 19) Juft kan man nock ble men oppad veane.
- 20) Jyft di so får du se om du får din rumpa i bespar.
- 21) Jyft di din fan så bler du nock tam, sa mannen do han ledde ti tjurs me kvian för ad hon slo i väred.
- 22) Står du här fansette sa tösen ti spöjed do hon to o slo han ofver kyrkemuren.
- 23) Sodanna e di sa tyaren om lusen.
- 24) Kärleken drar mer än ti par oxar, sa stormen.
- 25) De förstår du inte mer än en tjöse so.
- 26) De begriper du inte mer än ruder åta.
- 27) Du ska inte köva grisen i säcken.
- 28) Man köfver inte katten i säcken.
- 29) De har vad i säck ingen de kom i pose (sägs när något barn svarar spitsfunderligt)
- 30) Små grydor har osse örn (häntydning på barn)
- 31) Du har et for mied.Välbekomme dig so klöjs du.
- 32) En som fan har gifvet till po långhalmen, sägs om en som uppför sig illa.
- 33) Du e svårt som en sotare i ennen.
- 34) Han lefver ett sotarelif (när de uppför sig galet)
- 35) De e sanning som e stark sa Roksman do han löj: (n:r 220)
- 36) Af skadan blir man vis men icke rik.
- 37) Den som gimmer ti natta gimmer ti katta.

ACC. NR M. 8976:79

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 38) Dgn som inte passar po me mad vanker får eda der faded har ståd.
- 39) De e sant som amen i kyrkan.
- 40) Håller detta rätt så har vi skitt og taft.
- 41) Do sof du so du viste ente hår du hadde din änne.
- 42) En fittemad udan salt ä de samma som en kyss udan kärlek.
- 43) De går som en luss po en tjäred spån.
- 44) Du går som om du hadde skitt i böjsorna.
- 45) He lirim he lust o ja, He lirim he lusti og ja.
- 46) Di e so sams som två röbrogede kalla.
- 47) De e so omöj~~li~~elit so o ti ad kryva ti månen.
- 48) De e lia ömöjelit som ti ad ta Sol og Måne.
- 49) Di ved ente og segta för än skårorna sidder i en röfven.
- 50) Du ved inte og skide för än de hänger po hasorna.
- 51) Ingen rädder här sa skraddaren om spöjed.
- 52) So har de sudded sior pijan do hon slår kar itu.
- 53) Ja känner krutet sa Pocker do han sked i nellorna.
- 54) Ingen bror i spilled.
- 55) Frammed mad smoger bäst.
- 56) Ombyte förnöjer sa flickan om fästemenen.
- 57) Bättre ing sa pijan om p.
- 58) Den e lett o locka som gerna etter vill hoppa.
- 59) Der fan täpper en dor lar vår herre opp en an.
- 60) Den som står på lur hör sin en natur.

ACC. NR M. 8976:80.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 61) Gamla studda har di håraste hornen.
- 62) Ja kan slå dej ofver taged og to ti. (6 deg och ull)
- 63) Di ria og röfna e väl håлта.
- 64) Koss i krisse.
- 65) Höfter du so slår ja.
- 66) Du ska inte varra so sluen po kål so du sluor törbaggor.
- 67) Lörde kvälla og sönda marna e di lade snälla.
- 68) Ta mi den igen og smid smör po so ska ja eda den, sa skrädaren om fisen.
- 69) Du ska inte göra hor för än du blir stor og inte di ihäller for do e du inte snäller.
- 70) Du ska inte göra hor po din mor för än du bler stor og inte do i häller förr än hon bler äldre.
- 71) Ge han po käfte mentet han står der og gafver.
- 72) Klöfver sa katten do han spände i isen.
- 73) Di unga ska man lära, di gamla ska man ära.
- 74) Spyter i kålen og suver han säl (när någon gifter sig med den han förut gjort löje åt)
- 75) De e ente farlet me den pölsan som e för lång for den kan skäres of.
- 76) Bättre sent än aldri.
- 77) Ju mer man stryer en katt po ryen ju höjere sätter han rumpan.
- 78) Ja har känd hinge po bara skinged. Hår ? po näven.

ACC. N:R M.8976:8/

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 79) Hor du vänner di so har du röfven bag.
- 80) Sjun inte om marnen for do kommer di i höje röfven innan kväll.
- 81) Nys du po fastnings mavæ o sju marker brö.
- 82) Alle veje går till Norge.
- 83) Tjock drika e hala föan.
- 84) Herre ofver herre ti di når kongen san hin pogen do han piskade hongen.
- 85) A de e ente anned en klyddrihams.
- 86) Ja ska ge di po knyckanna.
- 87) Han ble arg so han pissade gnister oppad vejanne.
- 88) Du e strack som stens kylling do han hugg i gresed so styrt han.
- 89) Ja hör di min vän sa ringaren då han lå i den ena vejegrofven og kanneflaskan i den andra og brännevinet sprant ud do flaskan sa kom, kom, kom, kom.
- 90) Nor man skickar barn ti bys får man säl gå etter.
- 91) Här ränner di og skrikor ha vi malet ha vi malet gäfvelen kan icke mala för än det blir väder utaf. Sa möllaren
- 92) När en bjudes so ska en håla ti goa.
- 93) De blåste vackert do de inte va vär.
- 94) De e vell ente spilt for de ad de kommer i svinnetönnan.
- 95) I brist po bröd får en eda pantoflor.
- 96) Bättra brölös än rådlös sa hin käringen.
- 97) De e höjden avf ladhed do di lier og eder.

ACC. N:R M. 8976:82.

- 98) Hon e ella galen.
99) Bättre sent en aldrig.
100) En trägen vinner ti sist.
101) Di e inte farlie og locka som jerna etter vill hoppa.
102) Fort och väl bler aldri bra.
103) Frogan e vell fri? = Frogan e för do hon e ärlig.
104) Du e so slug som mikel räf.
105) De e betre att höra ett skitt or än og forhasta si.
106) Nu e de rägti vinter do du drar bellvantane po i stuen.
107) Man kan inte se folk länger en ti tennen. (Man kan inte se deras tankar)
108) Han e so arg so han viser tenn.
109) Han e ente go för han skät tenn.
110) Du griner inte do du ska dö.
111) Do katten e borta dansa röttorna po bored.
112) Du skrier inte do du ska eda.
113) Do du ska lära o lesa bler de gråt og tandagnisslan.
114) De e bättre og varra harre en da en f - a all sin tid.
115) Den som gimmer han har nåd.
116) De ja har de har ja og får ja nåd mer so tar ja imod de.
117) Do di gér bort eble vill di ha parror igen.
118) Den som står po lur hör sin en natur.
119) Du har stort hoved og lided vidd og rövven sidder po snidd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M. 8976:83.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 120) Wär og en/härre po sitt.
- 121) Lie barn leger best.(häntydning på giftermål)
- 122) I brist po eble eder räfven rönnebär.
- 123) Solskinn kan man inte lide po.
- 124) Hon e död og begrafven i gröd og oppståen i äggekaga.
- 125) Diktig karr jelper si säl.
- 126) Du ska ha nesan i allt om de so va en hönselort.
- 127) Man ska roa si me nåd so hin man do hon lejte me han.
- 128) Den ena högen hogger inte ud oged po den andra.
- 129) Nor di **b**ler gifta so får di anned homör.(=so ändrar di sing)
- 130) Ja kruser inte skit so länge ja säl e lort.(tilltal till en vigitipave = pjes.)
- 131) Du lofver mied men håler lided.
- 132) Den som tar lönnen får gorre^y bönnen. (*ygöra*)
- 133) Forr mied o for lided fordarver allting.
- 134) Du ager bort och går him lie som di skala kattanna.
- 135) Norskitt vill locka fler mi si.(häntydning på fallna kvinnor)
- 136) Hadde inte om vad so hade skraddaren stängd tjuren, men nu va om og derforr stängde tjuren skraddaren.
- 137) Skraddare, skraddare skrinkelben rätt som han sidder so slep- per han en.
- 138) Hi, sa skraddaren so frös han, so to han si i röfven so nös han.
- 139) Skraddare, skomagare og smed kyss mi i röfven alla tre.

ACC. N:R M. 8976:84

- 140) Den som inte eder sê mätt slickar sig ente mätt.
141) Aldri so ont so har de nåd godt me si.
142) De går lättare ad rifva itu än ad sätta sammen.
143) Do da kommer, kommer vell råd.
144) De e bodde folkelet og bruelet.
145) De jorr godt sa pigan.
146) Alla grebbor vill ha perr men ingen vill ha onge.
147) Den som bler van ve go mad vill ha mer. (Häntydning på att pi-
gan ej slutar med ett barn)
148) Do di e norskitta ha de förlorad sitt rykte.
149) Hva har du me dom o gorre = skytte.
150) De e inte sant allt va der står i tidningen = står i böjorna.
151) Man står sig sjelf närmast.
152) De e bättre ad forlora ett öre än ad forrnära andra.
153) De har ja väl ligsom Knös. (en fjantig välsedd tiggare som
själf lärt si.
154) Tack tack sa Ola skraddare, men, men sa Per skomagare, de e ti
mien nötta sa Per Holm. Po samma gån sier Krister Persson
(verklighetsord af dessa personer, de två lefva än.)
155) Di ska inte varra dom i tommen då rövven kler, sa pijan.
156) De jorr de samma va di ed, for de ska vell blennes ändo.
157) Va jorr de ad koen molkor dorr hon slår ud de igen.
158) De e inte goll allt som glindrör.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:85.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 159) Skid i dom og skytt di säl.
- 160) De kan du ta og skita i.
- 161) Säl jord e väl jord.
- 162) Allri so lided so hjelper de sa myran do hon pissade i hafvet.
- 163) De e mitt ja de e ente bättre forr de. (häntydes på att egaren anser sig så stor att den andra ej vågar säga sanningen)
- 164) Di har gräbban og pogen bonged sier tösen og drängen do alla nägerna e dollet bongna.
- 165) Torr du di om mungen do du har fåd en kyss ?
- 166) Staboen har har sien ma kammare po torred.
- 167) Smörr vognen so piver den ente.
- 168) Mudor hjelper do di kommer i tide sa dommaren.
- 169) Sparar po stufvern og forlorar dalern.
- 170) Ta di ente sorren forr när ty här finns flickorna flera sa kvinnan ti drängen som förlorat sin flamma for hon hade tre gyftafärliga gräbbor.
- 171) Af barn og fjantar (fjyntingar) får man sanningen o vidda.
- 172) Lära so länge en löfver og pisk so länge en lärör.
- 173) De e so vist som amen i kjorkjan.
- 174) De e gussens sanning sa mannen do han löj.
- 175) En ska ju alla den vejen sa käringen om den döda.
- 176) Nej de e vell inte här man ska roddna sa käringen do hon sad po kyrkogården.

ACC. N:R M. 8976:86.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 177) Nu bror nu löger du i sölen lia väl som ja sa skraddaren ti spöjed do di fallt i margelgrafven.
- 178) Nu förstår ja schässen sa hin do han akte po tromlan.
- 179) Lifvat i stersed sa drängen.
- 180) Nu e de gjort sa pigan.
- 181) De toll og tänka po sa kärringen om dotterns festeman.
- 182) De va gott sa gräbban do hon fick en kyss.
- 183) De går som de va nysmord, sa kärringen.
- 184) Kör i hälvete og täpp etter di sa gubben.
- 185) Du e li di andra svinen sa pigan till drängen.
- 186) Der evente nå anned som fattas mor en hon e gallen i pissan sa pogen om sin styfmor när han fick groffittedad og tobak (drängen) skulle ha segted smörmad. (Detta är en värklighet som hände här i Fru Ahlsted, båda poganne de voro tvillingar och styfmodern lefver än. Jag tyckte det vara sorgligt att se när vi gingo i skolan di hade en sulskank och en enne skyfva groft bröd som de måste gnaga af.
- 187) De e so kalt so de fryser mellan nesan och munnen = f-n og röfven sa tyaren.
- 188) Nu kan ja se sa käringen do hon satte glasögonen po pannen.
- 189) Ta de, de i di väl ungenes sa den förtrutne.
- 190) De va höjden sa skraddaren.
- 191) De ser ud som ett par får sto törede sa bevaringspogen till mönstringsherrarna do di viste honom en väderkvarn och han

ACC. N:R

M. 8976:87.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ville vara kronovrak.

- 192) De tiger vi stille me sa flickan till fästemannen.
- 193) I morn gorr han sa kärningen do hon föledde hanen.
- 194) Du kan inte bida di säl i nesan.
- 195) De kan du skita po og lea bog po so drar de.
- 196) Hålt di po mattan sa proffessoren till bonen do to han ett skott frå daren hen o velte bored.
- 197) Ble ve dörren sa Prof. till bonden som kom och ville visa honom ett geologiskt fynd. Dagen efter kom Professorn till bonden och ville se hans samling då han fick samma svar och måste resa. (Hände i Hammarlöf hos Nils Nilsson)
- 198) Gå ente mellan barken och träd. (häntyder på att en kvinna när hon vill gå till gift man.)
- 199) Ed der e mer i gröd i grydan, nej min sjel e der ej rofte kärningen in ifrå köket.
- 200) Ed nu o hugg i ger sa kärningen do hon var inärdi.
- 201) Han kommer ente försent den som hänger ve ljus (Häntyder på giftermål.)
- 202) Här ska du gå sa Pähr, Tå, ti Landskrona sa Pähr, ona, hva ska du der sa Pähr Lär, Köfve Öj, sa Pähr, Jöj, hurred många, sa Pähr Långe, Träll fira, sa Pähr, Liri, hva ska di kosta, sa Pähr Oxe, Tre tusen, sa Per Lusen, de ä ente nock sa Pähr Fock. va sier du sa Pähr Luve. Jo de jorr ja sa Pähr Tue.

ACC. N:R

M. 8970:88.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 203) Pigan frågar efter en bort sprungen bagge och om växlade orden sålunda: I har vell ente sitt en svart broge. Jo marns väre inte biss hem som i stångeli i forve uvan der e han do han sprant bort.
- 204) Horr e kniven ? Sa rakkaren do han hadde han i mongen.
- 205) Kör i ving so kommer ja etter sa tösen.
- 206) Do får de gå forr en gångs skull, sa tösen till sin fästeman.
- 207) Du bler ju allri mått do du eder og skider po en gång, sa kär- ringen ti sin poj.
- 208) Du edor ju liesom svinen sa moren ti sin poj, do han slickade tallriken.
- 209) Du går og kjör og lar fan aga, sa bonen ti prästen.
- 210) Västan vår östan ving venner särken opp.
- 211) Hon e van ve ad slå opp sa drängen om flickan som brutet sin trofästning.
- 212) Du växer norrforr liesom korumpan sa mannen ti kärringen.
- 213) Va har i slöged allt i sammen, sa kvingen.
- 214) Allri so lided so roar de mej, allri so lided so lifvar de dej, sa pigan.
- 215) Toback og snus og flickornas - de ger inte rus sa skraddaren.
- 216) Hojj Per Larsson ð tofte en torr.
- 217) Hör du Knös knudde som sadd i fans røf o tude.
- 218) Ett holl po helen og två po vristen sier Kristen.

ACC. NR

M. 8976:89

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 219) Två kappe i en sjappe sier Jeppe
- 220) De e sanning som e stark sa Roxman do han löj.
- 221) Mor nu vi ja, ad ja ser me öjjonon sa hin pogen do han titede i logloggen og ente kon nå opp me flabben.
- 222) Han valde blan alla og to raggenalla. Sa den försmådda.
- 223) Soja, Soja nu e de nock sa Hans Jeppson.
- 224) Dricker du vann so får du forrstann, sa kvingan till sin man.
- 225) Den som frogar etter sitt et vidd blir ente klogare än han e.
- 226) Ed og få bu po di de e di väl ongenes.
- 227) So, so de e ente so farlet, sa drängen till gräbban.
- 228) Sjynga di nu, sa tösen.
- 229) Ja e ente so farli som ja ser uti, sa drängen.
- 230) Ja e ente so gammal som ja ser räli ute, sa hin damen.
- 231) Du e jo lia galen ti og eda som Almaryds posse do han hade et 4 store faß gröd so tytte han de konne varra godt me litt pölse han fick do en sjappe posse pölse som han osse åd, men do fick bona moran mätted han og han hade aldri vad mätt för, sien gick han up po gåren der kom hongen imod han, han vände bag ti og besto en donder åska ti hongen som ble so forrskrækt ad han sprant bort po bagerons holmeijden og la si ti o dö.
(Almaryds var den störste frosaren som omtalats)
- 232) Ti Lavs Ols beddede dottern ti mi og der lå ja imellom två vida lagen sa Knös do han lå # mellom två säcka. (Om Knös se n:r 153 - 217)

ACC. NR

M.

8976:90

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 233) Ack käre röf smäll sa Knös do han hadde et for mied pölse.
(Knös var en vandringsman som jag rätt pass minnes såg honom sist 1889. Han hade ej i pose ty han ville serveras på hvart ställe och så åt han allt hvad som sattes fram. Jag minnes så väl att han kände efter på magen med högra handens tumme om den var lika hård som pannan ty då var han mätt, men ej förr. Kläderna knepte han upp så de ej skulle klämma honom. På nästa ställe omtalade han allt hvad han fått på de andra således måste ju alla servera en sådan som Knös bra ty ingen ville vara sämst och så åt han så mycket som de serverade honom. När han blef mätt så kunde han spela ett stycke på sin flöjt (tror de var ej riktet) Hvem har lärd Knös og spille, "de har ja säl sa Knös". Om sommaren gick han med parsoll på de han ej skulle ble solbränd för då tyckte inte tösorna om han. Se om Knös.
- 234) Man gyfter si ente bara me\ personen man gyfter si me slägten.
- 235) De går galant sa fan do han re po soen.
- 236) Ja tror ja nys fastanes po sjyf marker brö, sa tösen.
- 237) En supp(brännevin) den styrker kroppen og lifver själen den käns från Jessan og norr ti helen, sa fyllebyttan.
- 238) En karr står ve sitt or en tyare ve sin posse.
- 239) Spytt i näfven og ta bätter fatt, sa drängen ti pogen.
- 240) Du me din lille nesa du passer bätter ti og vara bytteslickare.

ACC. NR M. 8976:91.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 241) Inte kan du nåd din lille skit, sa Alma Tröls Pär's ti Jeppsen då han friade ti hinga.
- 242) Han har stort hoed og lidet vidd og roven sidder po snidd.
- 243) Ja pina . sa Stormen
- 244) Koem står ve gäred setter rumpan rätt i väred(Häntyding på ett lätt fruntimmer som står och ställer sig för manfolk.)
- 245) Tjuven går ibland fruentimren.(Häntyding på en ifrig kvin-
nokurtisör)
- 246) Nån reda får der vara sa Strandell do han prylede karringen for ad hon köpt ett bröd för 50 öringen hon fått af honom i stället för brännevin.
- 247) Rosenbock, Rosenbock. Rosenbock. sa poganne og bock bock bock du i helfvette bock, bock, svarade Rosenbäck i Ugglarp.
- 247) Der konne han søddet som en prins i en gåseredde sadø nær de fløttade lånt bort.
- 248) Ja tror du har fåd abbekåse värehosta for du hostar sodant.
- 249) Nesan droppar og røfven ringer og fatted luor i askan.
- 250) Nu e de mad i 18 stufne timer sien e de mad igen, sa tösen nor
hon kallede till mat.
- 251) Sider opp tusan djefla solen skinner i paratræd sa Anders Bengtsson när han kallede po sina dränga.
- 252) De va fan, sa Ahlsta präst då han glömde att ge vinet i Fru Ahlsta kyrka. i fjor

ACC. N:R

M.8976:99.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 253) Tiderna förändra och vi med dem sa Ahlsta präst i sin predikan, t.ex. i fjor som i dag sådde Anders Olsson ärter i år ligger här snö.
- 254) Prosit Krestin sa Ahlsta präst i sin predikan då karestan satt nore i kyrkan och nös.
- 255) Hva fan e de nu sönda igen sa Ahlsta präst när det ringde samman och han var ute och mete.
- 256) De va en gresenka (en som fått oäkta barn) han fick, sa den svartsjuka.
- 257) Nu e de slut po visslane sa hin mannen då han tofte fläbben.
- 258) Han tar höjden liasom Per Anners gås.
- 259) De bler vackert vär for grylanne lejer. (sågs när äldre leka)
- 300) Ja visste inte ad mannen var galen för än han åd og sjung po samma gång.
- 301) De bler nock vackert vär do borre allt de one kommer norr.
- 302) Ja la han gå han kommer nock igen, sa tösen om friaren, men de va de han inte gjorde.
- 303) De e bäst o inte klya höjare än man kan gå norr igen.
- 304) Ta ti bons så får du ärter, ja tack sa drängen ja har fåd en.
- 305) Den som ger si i lek får hålla streg.
- 306) Här e overallt liasom vangröd (ringjordvelling)
- 307) Ja konne vidda ad der va ulor i mossen = Här e ulor i mossen.
- 308) Nor skit kommer ti välde so pyser dä, = do valer de ofver bodde kar o skrälle.

ACC. NR M. 8976:93.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 309) Hva står du o pjöser etter.
- 310) Den sultne lusen bider værst.
- 311) E du född i Fjöntarp. (*"Vid fråga" till damborna*)
- 312) A res ti Rickarum och hjelp alla gamla kärringar o vänna hem om.
- 313) Vår Herre mättar för bara inged.
- 314) Hva nyttar de att körn molkar do hon slår ud de me bened.
- 315) Han får kyllinga ti grynen. (*häntyder på många barn*)
- 316) Ja, ja viste byen hedde Ränta men ja viste en här de ränte hi-
- 317) De går me en rothacka. -mad.
- 318) Hår ska slefven vara udan i grytan.
- 319) Der som e nåd der spilles nåd.
- 320) Do krobban e tom biss hastarna.
- 321) Do musen e mätt e meled bjest.
- 322) A hon ser ud som folk i allmänhed.
- 323) E du sprint språngande galen pog som går ud po isen nu då hon ente e mer en en da gammal.
- 324) Pass di forr han e inte go og dras me.
- 325) Man blir alldri udlärd sa hin mannen do han så toged.
- 326) Kyss di säl i röfven so får du arbej po lifstiden.
- 327) De e ett bra oppsskof han e bra ti o hänga klär po, sads om den lata bindaren.
- 328) Nu gäller de ad håla tångan rätt i mongen.
- 329) Du e stor i oren men liden po joren.

ACC. N:R M. 8976:94.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 330) Du e jo en riktig stor skröflare.
- 331) Di e som di va rent fjyntede.
- 332) Jör du husarar do du svarfvar ? (kallas så när järnet springer rundt upp.)
- 333) Har du fåd dånedimpan.
- 334) Den e go! Ja de ja, ja do, de e en filur, Ja han vid horr han ska ställe si.
- 335) De e en fin gosse den ja.
- 336) Den ja, den e godes, han vid horr han ska dra sina garn.
- 337) De e bäst o ente va länger ud än en kan va ti lanns igen.
- 338) Ajö, Ajö me di. Jö hela vejen men bid ingen o möder du en me träben so gnafva ente allt kyded af udan lämna nåd ti mej.
- 339) I nödfall får man nycka träben.
- 340) Ja edor po vejen, ja men ed ente hela, än der kan ble plas o kjöra i lia väl.
- 341) Han hadde nonne viluftie kulor (hästar)
- 342) Du liger som pigorna i maj månad.
- 343) Har du ont i maven så gå ti Pähr i haven, sitt po en sten o gnafva po ett ben, so går de ofver i maren.
- 344) Nu vilar hela joren, nu dansar Masses gris.
- 345) Springa de e tjura arbej.
- 346) De e rent pickande = smäckande fullt. Sägs när ett kar är fyllt.
- 347) I de lungnaste vattnet gå de störste fiskarna(häntyder på något som man ej trot dem om)

ACC. N:R M. 8976:95

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 348) Den e klog som en gammal skafmär.
349) Va vill du ha forr en dans. Sägs till en mindre när han kom-
mer och väntar på något besked.
350) De hörs ynkelit do hus hostar forr de e trongbröstade.
351) A de e so flyande galed
352) Ja har vad i Ratan men de har inte du din svårte satan, sa
suldaden till prästen.
353) De e so gamalt so de kan vara lönj.
354) Här är ingen ordning sa katten do han ble utkörd julafton.
355) Tack kan di svälta en katt po.
356) En sill o kalk kan di koga ärtor po.
357) Du e go borre du bler jimd.
358) Lycka ti höns so bler der vell kyllinge of.
359) Ta två i taged liasom do hin to di höjlärde.
360) Vill du inte vänta din mor.
361) Hopsan tjerna.
362) Möllare lagen lyder bonen sa ha sin rätt knapt nock men myl-
laren ska ha sin rätt o litt ti.
363) Ja de kommer igen i kagan sa möllaren do han sked i bingen.
364) Möllaren mak me sorrande kvarn.
o mor bakar bollar åt små barn.
365) Man ska inte skåda gifven häst i munnen.
366) Va står po i stan men fisken e so dyr.

?

ACC. NR M. 8976:96.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 367) Äjtte di borsten.
- 369) För en del år sedan dog der en vid Marieberg som hade sin ande hängande på vägen i sju år der efter. Han hade blåst upp en svineblära.
- 370) När liket ropade för några år sedan dog der en man vid Marieberg och när de så skulle kjöra honom till kyrkogården låg han och ropte det värsta han kunde. Naturligtvis ty liket kunde ju ej säga något.
- 371) Va jor de ad en höna bler arri hon kan jo en mer än sprätta o strya nebb.
- 372) Han larr di två håla si ti den tredje kommer.
- 373) Det är knip i allt sa hin nor han sked i möjed.

Gåtor.

- 1) Min far hade ett äpple som ingen kunde bita = Solen
Min mor hade ett päron som ingen kunde skära. = Månen
Min bror hade pänga som ingen kunde räkna. = Stjernorna
Min syster hade ett lakan som ingen kunde väfva = Himlahvalfvet.
- 2) Po två plader sto två käppa, po di käpparna sto en säck, po den säcken sto en mölla, po den möllan sto en kylle, po den kyllan vuste en skov och däri va alla kongens villdjur. = Fötterna, benen, bålen, armarna, hyfvudet, håret och lussen.
- 3) Jag såg en dam i ljusans kläder, som så många unga hjärtan gläder, har ej rosiga kinder, i håller blod i hennes ådror,

af varma famntag hon bortsvinner. = Snödamen (Efter mors mor)

- 4) Der kom en fogel flyennes vingalös, han satte sig på gäred ~~gäred~~^{faba-} lös, der kom en jomfru gångandes benalös tog denna fogel med sig bort.= Snön och Solen.
- 5) Rundt som ett ägg, räcker rundt omkring vägg. = nystat
- 6) Der kom en jomfru från ett främmande land, hon hade en klädning af tussen lappar, men der syntes intet styng. = En höna.
- 7) Han var född före Adam, hvar ock till i Christi pino historie, han hade stråft skägg, spitsig näsa, sporre på fötterna, hans kläder hade många slags färjor, de voro varken virkade eller sömmade men de stodo honom mycket väl. = En hane.
- 8) Der sto en man på torred, han frågar sig vägen till Norge, han har en kappa med tusende lappa, han hafver många hustrur men inga barn, han är alltid rätt upp och ner i sin säng setandes. = En hane.
- 9) Står på sten, byster ben flecker horn och tuder i. = En hane.
- 10) Allting förgås, men när får gås träsko ? Han behöfver ingen.
- 11) Slår utan händer ? klockan
- 12) Går och går og når allri ~~sin~~^{till} fars boränne ? klockan.
- 13) Fem systrar klär på hvarandra, den ena klär på den andra, men den sista blir aldrig påkläd ? Strumpstickorna.
- 14) Utgick rådlös, inkom rådt 15 tungar i hufvudskollen ända. En rådt-ta gick rådlös ut af skollen men in igen och fick 14 ungar.

- 15) Ett barn kan bära det upp på taket i sin lomma men två kan inte bära det ner af taket på en järnstång ? = Ett ägg.
- 16) Om dagen fylld med kött och blod, om natten står och gapar ? En träsko.
- 17) Om dagen som en stege om natten som en orm ? = Kängebandet.
- 18) Fyra dengare, Fyra slängare två visar vägen till byn, två pekar rakt upp i skyn en aser bag etter ? = En ko.
- 19) Fyra bröra springa bak efter hvarandra, men hinne aldrig varandra? = Möllevingarna.
- 20) Hvilka får äta mäst de svarta eller hvita ? De hvita ty de är de flesta.
- 21) De hoter og poter onger piornas bu, ju mer de hotter og poter ju mer godt gör det ? En som tjärnar smör på en rättuppstjärna.
- 22) Då man tar of de blir de större, leger man ti bler de mindre ? Ett mushål.
- 23) Två små springa för, två store springa efter, de springa hastigt ibland men hinna aldrig varann ? Vagnshjulen.
- 24) Lapp udan og lapp innan og lappri lap lap lap ? Ett kålhufvud.
- 25) Assar og hans hong di gick i en skoflung. Asser hedde han, men hva hedde hongen ? = hva.
- 26) Ja gick po en vej och de va ingen vej, ja hette en ting og de va ingenting hadde ja sett de so hade ja inte ta de men ja så de inte därför to ja de ? Jag gick på en stig der jag fann

ACC. N:R

M. 8976:99.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 27) En stall full me hvida hästa og en röd röjtare ? = Munnen
- 28) Sex ben po backen hufvud forre og hofved bag og rompan po nacken ? En som mjölkar ett får .
- 29) Trint og trant alne lant, trälås i beja änna ? Korf.
- 30) Hår e prästen då han inte e i kyrkan og en udan om kyrkan. I dörren. Står po dorskammellen.
- 31) Hänger mellan himmel og jor og jorr ej å.? Slipsten.
- 32) Litet och rödt rätt som de e faller de dött ? Eldgnistan.
- 33) Den som köver de behöfver de inte, den som får de vid inte af de ? Den döde.
- 34) Lidet og nätt prickad og tätt i bege änna? Blodpölsa.
- 35) Hon lå og le, han stack og vre sin snorr i hinnes borrh so hingen pissas förgicks ? Tappa dricka af en gammaldags tunna med träskrick.
- 36) Pip i hol og pip i sjing jo nemmer de kommer röfven jo bätter går de ing? När en drager stöflar på.
- 37) Pip i hol og pip i to jo nemmer de kommer röfven jo bätter går de ing.? När en drager ullstrumpor på.
- 38) Står i sängen og fröjdar sig i båran ? Nysatt kålplanta.
- 39) Tösen sto i köksdoren me sin svårta puddri muddra drängen kom po gåren me sin långa slängelidång so sa tösen le du din stängelidång i min puddre nuddra so bler de so rolet so ? Drängen kom på gården med en nyfångad ål som tösen ville att han skulle lägga i grytan.

ACC. N:R **M. 8976:100.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 40) Der kom en jomfru gångandes der kom en herre ridandes han stack sitt de röda i hinges de blöda og de sa smæk og hon sa tack og so re han af me stompen ? Herren hade ett körsbär som han stack i munnen på flickan när han drog skaftet af smack det, sedan red han med skaftet.
- 41) Der hänger en pinna i mina byxor en kvarters längd kan hända något längre, den nöttjas som en pipa och trackter efter löna holl ? En cigar som förvarats i byxfickan.
- 42) Sex ben två armar två hoed ? En ryttare.
- 43) Hvim är svartare än korpen ? hans fjädra.
- 44) Lilla lurka satt og pluska med en pinne i ändan ? Ett äpple.
- 45) Hur djupt är hafvet ? Ett stenkast.
- 46) Förr som ett nysta, mitt på som en säck aser en lång rumpa efter sig ? En katt.
- 47) Ingen kom in och ingen var hemma, de åts och dracks ingen fick mat, de slogos och drogos ingen fick stry, likkistan stod på bordet ingen var död. ? Ingen var död.
- 48) Hur många slags träd är der i skogen ? Två, kroged och rakt.
- 49) Hvilket träd är det längaste i världen ? Tiggarestafven.
- 50) Hvitt som en svan, svart som en det flyger öfver både land og haf när de kommer fram talar det som en man ? Ett bref.
- 51) Hva e de som går ti vans og lemmer byen hemma ? Puldevåred.

ACC. N:R M. 8976:101.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 52) Hvem är det som går po hofvede ti vans ? Hästen.
- 53) Trint som solen svart som joren aser en lång rumpa efter sig ?
Pannjernet.
- 54) Mannen lå po taged och tågte ropte i genom skorstenen norrti
Ellsamor ad hon skolle släppa ut mongiporna eller tuttilut-
terna forr der kom alvardens vingonge me en slädig kaft i
mongen. ? Kvinnan skulle släppa ut hundarna för der kom en räf
med en gås i munnen.
- 55) Pofven i Rom han hade en hong o va hette din = Va.
- 56) Syster sa te syster. Margaret lån mi din karet (skilja ess
skilja vess) men ja bomper en stund. Låt ett lår skilja hår,
bompa på men det står ? = Väfva
- 57) Der satt en tvåfödding på en trefödding o hade en enfödding,
då kom en fyra födding o to 1 föddingen ifrån 2 föddingen då
to 2 föddingen 3 föddingen o slo efter 4 föddingen so tofte
4 föddingen 1 föddingen så to 2 föddingen 1 föddingen igen ?
= Skomakare, pall. katt. och svinfoten.

n:r 56 o 57 av fru Kjersti Jönsson

- 58) Bonden stod på höjen = ätthögen
Och hörde hornflöjen = hanne
Halmhästarna gå = plejel
Och trädhundarne gö = brudarna
Sidden opp mina drängar, kallar
Dras fed öfver fåre, stöflen öfver hossorne.

59) Af kött och blod är jag upprunnen intet blod är i mig runnen
höga herrar har mig buret, vassa knifvar har mig skuret. många
har mig högt uppsatt, många har mig ~~nederlag~~ nederlagt.? Gåspenna.

60) Ringdans. Hans Månsson med träskorna po.han gick i länge mosse,
(juffas) juftes ville han, o juftes skulle han, o päng~~e~~ hadde han i po-
sen., o pänge hadde han i posen,. Ond har i hatt, vara ska i
få här fins fästefolk i banco.

N:r 58 av Nils Nilsson Stensgård, 59 o 60 av Ola Christoffersson.

61) Efter fru Anna Olsson.

Syster gick till system sin lån mig rontan din men jag skraver
kontan min så ska du få släppa hebberten din på kontan min
för inte.? Uttydning, Syster ville låna en rifva för att räfsa
höet af sin än sen skolle hon få sätta dit sin häst eller ko
gratis.

60) Jag såg en dam i ljusan kläder, Af himlen hon fallen är,
Hon många unga hjärtan gläder, Men de gamla fall bär,
Intet blod i hennes ådror rinner, Men för varma famtag hon för-
svinner, Ack säg mig hvilken damen är ? Snödamen,

Drömmars tydning.

- 1) Att tappa en tand betyder att någon dör.
- 2) Att se eldsvåda, betyder giftermål, närmar eller längre borta
från slakten om eldsvådan är större eller mindre.
- 3) Att se vatten, ti kyligt. *(tid kylig = inträdande frostväder.?)*

ACC. N:R M. 8976:103.

- 4) Se kyrkogården, betyder hjertesorg
- 5) Gräfvä i jorden " arf
- 6) Att falla ner " faller man djupare i synden
- 7) Att få penga " förargelse
- 8) Se ägg " " "
- 9) Att bryta arm eller ben, Vinna i lotteriet.
- 10) Se döda betyder regnväder
- 11) Se blod " godt

Gåtor.

- 67) Hon lå o le han stack o vre sin snorr i hinges borrh so hinges pissa förgicks ? Tappa dricka med skrick o tapp.
- 68) Bu mo by o rätt som de e so stickor han de långa ing ? En som gör en drickestunna ren.

Två poggor i ett kär sior Pär

Två toppede höns sior Jöns

Ett om o ti men sior Sven

To oxe o en stud sior Knud

To mus i ett kammars sior Annors

To gulor i ett skal sior Kal,

Litt lort o litt snafs sior Lavs,

(rotte) En rytta o en mus sior Rasmus

Ola hott som sked i en pott o pottan aprack o du
drack

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 8976:104.

Ett holl po helen o två po vristen sior Kristen,
To käppa i en sjäppa sior Jeppa.

Frågor och Svar m.m. *(Mittadels oförståeligt!)*

- 1) Hvim e död ? dän blinge = Spara kaga e död.
- 2) På husförhöret. Do ja va barn jore ja barn men sien ja ble stor jore ja store manna.
- 3) På husförhöret. Prästen till pigan, Du har do inte nåd samvete, Figan jo, Prästen här har du de, pigan po kleningen.
- 4) Hva e klockan ? hal sex. (häntydning på manlig könsdel)
- 5) Hva e klockan tre kvart po en örfil slår stres.
- 6) Studentten po Longe marked gick bort og to en Göng om nesan o sa hva e klockan i da far, do knöd göngen sin näfve og ga studenten i svinsynen o sa jo hon slo just ett nu og tar han en gång ti po visaren so slår hon slag po slag ti hon bler norr-gåen.
- 7) Här e de ? De hänger po lofte me med i.
- 8) Horr e han ? Hadde de vad en hong hadde han bidded dej.
- 9) Wågar du skämta me maj.
- 10) Leker du med ett troget hjärta ?
- 11) Fiker du etter riedom ?
- 12) Tycker du om flickor ? Bryger du di om fruentimmer?
- 13) Föraktar du kärlek ?

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M. 8976 : 105.

- 14) Will han gerna gyftes ?
- 15) Kan nån ble lyckeli me dig ?
- 16) Ser du gerna andra ofver axelen ?
- 17) Tycker du om alla som du ser ?
- 18) Silar han my og sväller kameler ?
- 19) Står du titt po lur.
- 20) Är du variabel ?
- 21) Är du bekant me hexor ?
- 22) Är i egen kär ?
- 23) E du nöjd me din lycka ?
- 24) Kan du bevara ett förtroende ?
- 25) Blickar du mied po månen ?
- 26) E, du mellan kolisk ?
- 27) Har du sett ullaspejelen ?
- 28) Umgåss du me fru grand og herr Bjelke ?
- 29) Visar du din språklära ?
- 30) E du rädd forr löfvenes spöjen ?
- 31) Troor du po Sibilles spådommor ?
- 32) Drifver du gäck me mi din djäfvæl.
- 33) Har du set Berlins åsna ? elles står han der.
- 34) Tror du allt va folk sior ?
- 35) Kann du bära kappan po begge axlarna ?
- 36) Har du en känslolös själ ?

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R

M. 8976:106.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 37) E du so nyfiken.
- 38) Gorr du en konst i nopiniønnien ?
- 39) Bygger du luftslott ?
- 40) Har du sett Babelstorn ?
- 41) Tycker du om smicker ?
- 42) E du alltid so behagli som i da ?
- 43) Har du ofta hjärtklappning ?
- 44) Titer du titt i spejelen ?
- 45) E du vankelmodig ?
- 46) Hvill du oppfylla min önskan ?
- 47) Lyfver allri du ? 48) Snackar du alltid sant ?
- 49) Tänker du allri po mej ?
- 50) Wärderar du en god själ ?
- 51) Kan fruentimren se og tia ?
- 52) Känner du Jerusalems skomagare ?
- 53) Allt sont slår vi i glömme .
- 54) Ja voger inte forr mor.
- 55) A so dom e ja inte håller.
- 56) Du e liaso forvidden som en gammel kærning.
- 57) Dej ti tröst og andra ti nötta.
- 58) De ska du få reda po do de bler mört.
- 59) Hvidd du better en ja.
- 60) Du e inte min biktfar.

ACC. N:R M. 8976:107.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 61) Ja do kan i jerna löfva i jer domhed.
- 62) Ja de vidd varr enda syndig själ.
- 63) Alldeles som du sior.
- 64) Ja e inte bättre än di andra.
- 65) Ja som andra Evas döttra.
- 66) Ja de e en gammal historia.
- 67) War so go og fråga månen og di älskade paren.
- 68) Fråga naboen. 69) De kommer allri ifråga.
- 70) Ack mitt tolla mo brister. 71) Ack va du e nyfiken.
- 72) Svared står i stjernorna. ~~73)~~
- 73) Syrak sior de den som är vis han tiger och tänker.
- 74) Aj, de va en samvetsfråga.
- 75) Den som vidd de han tier stille.
- 76) Ja en gång om åred.
- 77) Tror du verkeken, ad ja sior dej de.
- 78) Bättre har ja lärd.
- 79) Sätt lornettan po yjad so kan du se de.
- 80) Inte nu men forr ti år sien.
- 81) När ja ser di so tänker ja po di.
- 82) Hvilken flicka uppor sont. 83) Tyst me de.
- 84) Blott for att behaga di.
- 85) Gissa so slepper do og fråga.
- 86) Usch nej do, de vill ja ente.

ACC. NR M. 8976:108.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 87) Tänk po komplimanget. Koss dom so ja får si nej. 88)
- 89) Min herre du saknar menniskokänedom.
- 90) Du e ju tredubbelt vis, envis, vis og frågevis.
- 91) O ja! så har länge varred förhållanne.
- 92) Oftare än du tror.
- 93) Min vän behager du og skämta.
- 94) Jo diåt lutar de.
- 95) Tystlåtenhet är troligen icke din dygd.
- 100) Det lutar år Chicago.
- 101) När bler de ? Po tåsta trettan uver do der bler en vicka ti
Trelleborr.
- 102) A de kan varra de de e lia som Trelleborr.
- 103) Fyller dygden me din sjönhed?
- 104) Hvem va de der körde sa flickan. Han me sking po ryen og"
holl i röfven svarede drängen.
- 105) Hor gör hongen ud ad ?. Ad perten svarede dottern. Se räk-
tet etter. Nej han gör ud ad mongen.
- 106) E de här vägskyttanne boer ? Sa poganne. Vägskyttanne e de
folk svarades. Ja de vid vi ente. Här har i hemma. I Domme.
Ja de må vi tro. (En värklighet från Domme och Anderslöf)
- 107) Här e Per Trueds Ola ? sa gräbban. I sin sjorta svarade en
förtrydden gräbbe.
- 108) Hva ska de varra ti, sa den forrviddna pogen. Ti og slå i

ACC. NR M. 8976:109.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

röfven po spörrvidden svarade drängen, derforr jorr ja den so spiss.

109) Aj, aj, aj, va ja slo mi sa pogen, blås po de so går de ofver svarade moren.

110) Ska du gå for den svärte i vinter sa käringen ti pogen som skulle gå o läsa. Ja.

111) Hva e de du plockar sa dränganne till gräbban. Kaffebönor svarade gräbban do hon plockade fårepiller till sin mors blommor.

112) Kan ja få köva en kappa ärtor sa den gamle drängen till bonden som han tjenet. Ja sa bonden kom så skall vi gå och måla. Bonden tog då en kappa och satte bottnen uppåt samt började att ösa ärtor på kappan under det han sade vill i me so häng po. Det förstås att när drängen tjenade bonden så "saf" han ärtorna med bakvänd sked och sade då vill i me sä häng po.

113) Hår ? - Po hofvede.

114) E du nu fjynted igen.

De motte sjelfve den som teppte Longe le.

Du har ente fåd mer en de ena bened opp i varlden.

E de gjort so e de gjort o e de gjort so e de forsent o onka sa hin pian då hon haft kortis.

So danser ja kring dallen, kring dallen, kring

ACC. NR M. 8976:110.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dallen, dallen e din det de slår jo aldrig fel, dansa på ett på ett ben i 10 minuter. (Ringdans av Ola Christoffersson, noten bör upptecknas av Nilsson)

Jag hvit en ting som i byxorna hänger, som är nödigt för flickorna som tränger sen så kaflar de opp särken och släpper honom ing po bara kroppen när några droppar hafva runnet så säger de hålt opp för nu har jag min helsa funnet forr de förnemmer ja i min kropp? = Åderlåtning. När klockaren gick omkring bar han åderlåtningensjärnet i byxfickan.

Flicka lilla i särken hvit får ja släppa min klippare dit. O nej der e löed de e förböded vänta ti der bler skalled så bler der opp ged for alla? = En äng som en annan vill släppa sin häst på, hvilket han ej får lof för än höet är räfsad.

Der står en sten på våren han e hemma men inte här, han e kristen men inte fydd? Kyrkostenarne.

Smörstack slos frå Kärrtorp af en trollkona mot mot Fru Ahlstads kyrka.

Gåtor.

Stuvan va full af folk o ingen va der. Di åd o di drack, men ingen fick mad, Di dros o di sloss men ingen fick stry. Lied lå po bored o ingen va död. = Mannen som var död hette ingen.

ACC. N:R M. 8976:III.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2) Fånge gick på ljunge o hörde tolf tonger i en hoveskalle sjun-
ge ? Lärkeongar i en hufvudskalle.

3) Har ^{rygg} ry men ingen bu, har nebb men ingen tonge, har egg men
ingen onge ? Lien = leen.

4) En gåta som mormor berättat för mor.

God afton här inne

Det är fryst ute

När vattnet går öfver jorden = Daggen öfver marken

Och askan öfver elden = Elden blår fört med ett as.^l

Så kommer der en vän till dig

Och knäpper ett band = famtag

om dina länder

med tio vänner,

En förtäckt gåta som sägs i sällskap till en dam att hon har
att vänta sin fästman då daggen kommer och elden blir fört
med askan. (Hoppas denna gåta begagnas så fort ske kan)

Gåta.

Gregors gamla Grå Gringlede Gäss

Gitar Gerna Gå Gnafva Gammalt Gult Grönt Gadegres.

Fråga: Huru många "g" e der i "d". Svar: Ingen "g" i d.

Gretas gamla gråa gås går genom Grönby gick gnafde
grönt gadegres.

Flyer o far varre än hin i ett flyndrasking.

ACC. N:R M. 8976: 112.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåtor.

1) Mannen lå po taged o tågte ropte nor ti slutor-
godt at hon skulle slippa ud askefis for der va en man frå
Lappland som ville ta alla våra gäslinga ? Kvinnan skulle släp-
pa ut hunden för der var en varg.

2) Far o mor di hadde mi ti flö öfver bodde vann o
lann o so tofte di mi. Sien so kom der en man o hitte mi, so
skar han själen of mi, o so motte ja bodde snacka o skrifva.
Gås, gåspenna som en man fann och skar till skrifpenna.

Svårte Sven lille so gärna han ville till flickor-
na gå. Jo mer di lå stille jo varre stasc han po ? Loppan i
piesängen.

Min fader det var hans moder jag blef det barn
jag gaf die. Det var min mors man ? Den gåtan satte han för
kungen.

Onder lå po donder = man lå o tänkte

O ropte po spartofte = ropte på sin kvinge.

Slepp visper ud = ad hon skulle slippa hunden ut.

For jägaren går po gatan = räfven.

O söger etter knifvorskraft = gåsen.

En onger nän o en åmp po = kvarnstenarne.

O en dogtig stabbe som dra kan o bara stå o rös-
te me rövven allt do o do ? = Mjöltnare som stöter med stöten.

ACC. NR M. 8976 : 113

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De gafver ofver vanned men kan inte nå det ? = Koklockan.

Hvarfor tittar alltid ^h karen sig tillbaka do han springer ? Forr han har jo inte ye i nacken.

Fyra luelattra, två svarta tattra en visp en vasp en grödabu.

Uttydning : En vagn, två svarta hästa, en visp (snärt) en vasp (snärtaskaftet) pogen.

- 1) Två sior o ingen rygg o sjegg (skägg) forr uden haga ?(haka)
En knicka skäre kista.
- 2) Lönt ingan, hvitt udan o rödt i snuddan ? Ett brinnande ljus.
- 3) Der står en sten po vår en, han kristen men inte född han e
himma men inte här ? Kyrkan.
- 4) Fången gick på ljonje o hörde 7 fåglar sånge i ett i ett krop-
lös hofved ? Lärke ongar i ett hästehufvudskalle.
- 5) Otto ginnede åta svin ti skofven, Miste ett, horr många bler der
do i lyngen do di kom ti skofven ? Otto ginnade åtta, Miste ett,
således 9 svin.
- 6) Röd snudde o grön skrymta sticker lia so gerna en kvinge som
en pie ? Tistel
- 7) De hoter o poter i piornas mus o jo mer de hotter o potter jo
jo mer godt jorr i karamusseholled ? Rättopptjerna som en piga
står och kärnar på.
- 8) Svarte Sven den lille piorne di snälle jo stillare di lå, jo
varre gick han po ? Loppan i piesängen.

ACC. NR M. 8976: 114

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 9) Liden som en lus, brunt som en mus, bred som ett bor (bord) o hvar onskar bär de i mellan sine lår ? Linfrö. Linneräcckan är bred som ett bord och skjortan bär onskarlen ju i mellan sina lår när den förr var af linne.
- 10) Der går en hong po Malmö torr, hans namn e sagt va hette han ? Sagt.
- 11) Hva hedde Sebbidei söners far ? Sebbedeus.
- 12) Syster lett gick me sin karrit, med men ja ja hissor o trisser men ja jompor en stong lette opp låren o skille håren, o kille po men de står ? Sätta en räcka upp och väfva.
- 13) Mitt oppa golled der begynnes e lej, mett i mellom låren der går en vej o rätt som de e so smotter de ing ? Då de spinna ligger to (ull) kattsen på låred.
- 14) En lier onger en lior åmpo, en stiver står som dra kan, en jonpor me röfven allt do o do ? Mala malt på en handkvarn.
- 15) Der kommer en man ifrå Norge han frågar si vejen ti Sverige han har en kappa me 700 lappa ? Hane.
De står en sten ve svärte o hvar gång han luter nybakt brö so so vänner han seg ? Han luktar ju alldrig.
- 16) Der va en kvinga do ja va hemma hon va so galen ti o ede so hon åd 19 hvala sill men han va död ? Silen edes död.
- 17) So gick ja forrbi Lille Beddinge tjortja der va "lien" opp o slos som de va ragede galta ? Di kan jo inte i häller sloss.

ACC. NR M. 8976: 115

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 18) Hva köpte möllaren si en svårt hatt forr ? #ör pänga.
19) Hor ser krojan ud i reng ? Hon ser liadan ud i Reng som i Ahlsta
Ahlstad.
20) Hår dan ser kalen ud do han bler född ? Smord eller våd.
21) Lönt i ring o stort omkring der man sticker sin stompe ing ?
Röje pifve.
22) Hvim kommer fyst i kyrkan ? Dagen.

(Ordstäf.) Han lar di två håle si ti den tredde kommer.

8 Göia va nere på slätten och syp of ett kvarter brännevin.
Tog en feldfjer och smorde varandra om munnen. Om våra gum-
mor fingo veta horr dant vi rumla fingo vi prugel.

Alle goänne samlade här, samlade här. Alla nio drucko, alla
nio af en fingerborg. (Ringdans)

De e en trökter lönj sa Lars Trölson om bibeln.

Nu står jag mi ti Grefvie sa Grönbecken då han bete i Klörop.

- 69) Två fiskare kvinnor går ner ti sjön då sade den ena då hon
såg en fiskarebåt. Här kommer din o min man o begge våra mo-
ders män, din far o min far, o begge våra barns far ? En far.
Dröve ulf i have.

69 är ju en gåta, det andra ordstäf. (fel!)

- 1) Buen mo buen o rände den länge ing. En som tvättar en tunna.
2) En man i trumterdala han hadde en hönna som kunde bodde gorre
o gala, ja hon jore i holke hon jore i bolke mer än fire o

ACC. NR M. 8976: 116

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tjuve kör konne molke. Horr mied gore hon do ? Fire o tjuve kör kan inte molke i bolke.

Fira fimmar o ett fimmarskaft, fira glar o ett tjärakar o ett förrädareholl. Uttydning = Ett lom (lamm)

Fira hängannes, fira dänganes, två visar vägen ti by, två pegar rakt op i sky o en lång dask aser bag ettor. Uttydning = en ko.

Räknegåta.

Tolf altare i vår kyrka, Tolf präster på vart altare, tolf kappor po vår präst, tolf taskor i vår kappe, tolf rum i vår taske, tolf styver i vårt rum. Hor många styfver va de ?

Några gåtor.

Av Truls Hansson, 70 år från V, Alstad. Dog i Fru Alstad 1912.

- 1) Syster gick ti syster sin o sa lån mi rontan din men ja skravar kontan min so ska du få släppa heberten din po kontan min for ingenting.

Tydningen. System sa ti sin syster om hon konne få låna hinges rifva men hon röv höed po sin äng so skole hon sien få sleppa sin hest hest did for ingenting.

- 2) Svårte Sven lille han ville so gerna ti piorna gå o jo mer di lå stille jo varre gick han po ? En loppe i piesängen.
- 3) Min fader de va hans mor ja ble de barn ja ga patte de va min mors man ? Denne gåtan satte han for kongen, o so ga han hinges far fri.

Hinges far hade gjort nåd hys så ad han ble hägted

ACC. NR M. 8976: 117

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

o do sa kongen ad om han konne udstå o svelte i so lång tid so skolle han ble fri. O dotorn fick lof o gå ing ti han i cellen men fick inte ha mad me si. Men hon hadde nylien fåd en glytt o do hon kom ing ti sin far ga hon han patte o po so vis sto han ud.

- 4) Onder lå po donder o rofte po spartofte. Slep visper ud, for jågaren går po gadan o söjer etter knifverskaft. = Mannen lå o tågte o rofte po kvingan slep hongen ud for räfven går po gadan o söger etter gåsen.
- 5) En liger ongernen o en lior åmp po o en dogti stabbe som kan bra stöde o står o röster me rövven allt do o do ?
En stobbemölle me kvarnstenane o möllaren som står o stöder med sammen i säcken me melstöden.
- 6) De gafver ofver vanned men mågtar ente ta de ? Ko klockan.
- 7) Wa for titor alltid haren si tibage do han springer ? For ad han ente har yje i nacken.
- 8) Ida Olsson 20 år, Fjerdingslöv.

En annan G - slädänge.

Gretes gamla gråa gås gick genom Grönby gamla gade gnafvede grant grynt gult gade gres. Här många g e der i de ? Ingen g i de, men femtan g i sla dängan.

Hört som lite.

I P. slädängan var der ett ord till och frågan lydde ej för slädängan som jag skrifvit. Numera är det ej många som komma ihåg

ACC. NR M. 8976 : 118.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sådant och därför är det ju på tiden att teckna upp.

Prästens pena pia Petters Pernilla pryde prästens porrede pög Pähr po po prästens pringlade, prånglade pile plank-planka port. Hår många P. e der i de ? Ingen P. i de, men sjutton i slädängan.

- 1) Min far hade ett äpple som ingen kunde bita, min mor hade ett päron som ingen kunde skära, min bror hade pänga som ingen kunde räkna, min syster hade ett lakan som ingen kunde väfva ? Sol, Måne, stjernor o himlavalvet.
- 2) Po två plader sto två käppe, po di käpparne sto en säck, po den säcken sto en mölle, po den möllan sto en kyllle, po den kyllen vaste en skov i den skoven va alla kongens vill djur ? Cigenare, fötter, ben, bål, armar, hufvud, hår o lussen.
- 3) Litet och rödt, rätt som det är faller det dödt. = Eldgnistan.

ful! (Ordstäf) om lammet o fåret.

Bä vil gå hem, venta litt men jag tar denn busken me., tuan mä ä ä.

Koss i krise.

En gammal visa

Ja ynkarerer mest den enfaldiga drängen,
Som så illa narrad blef ja blef,
Han ligger på knä vid sängen,
Och gråter så bitterlig.